

Ministerul Educației

Victor Bratu

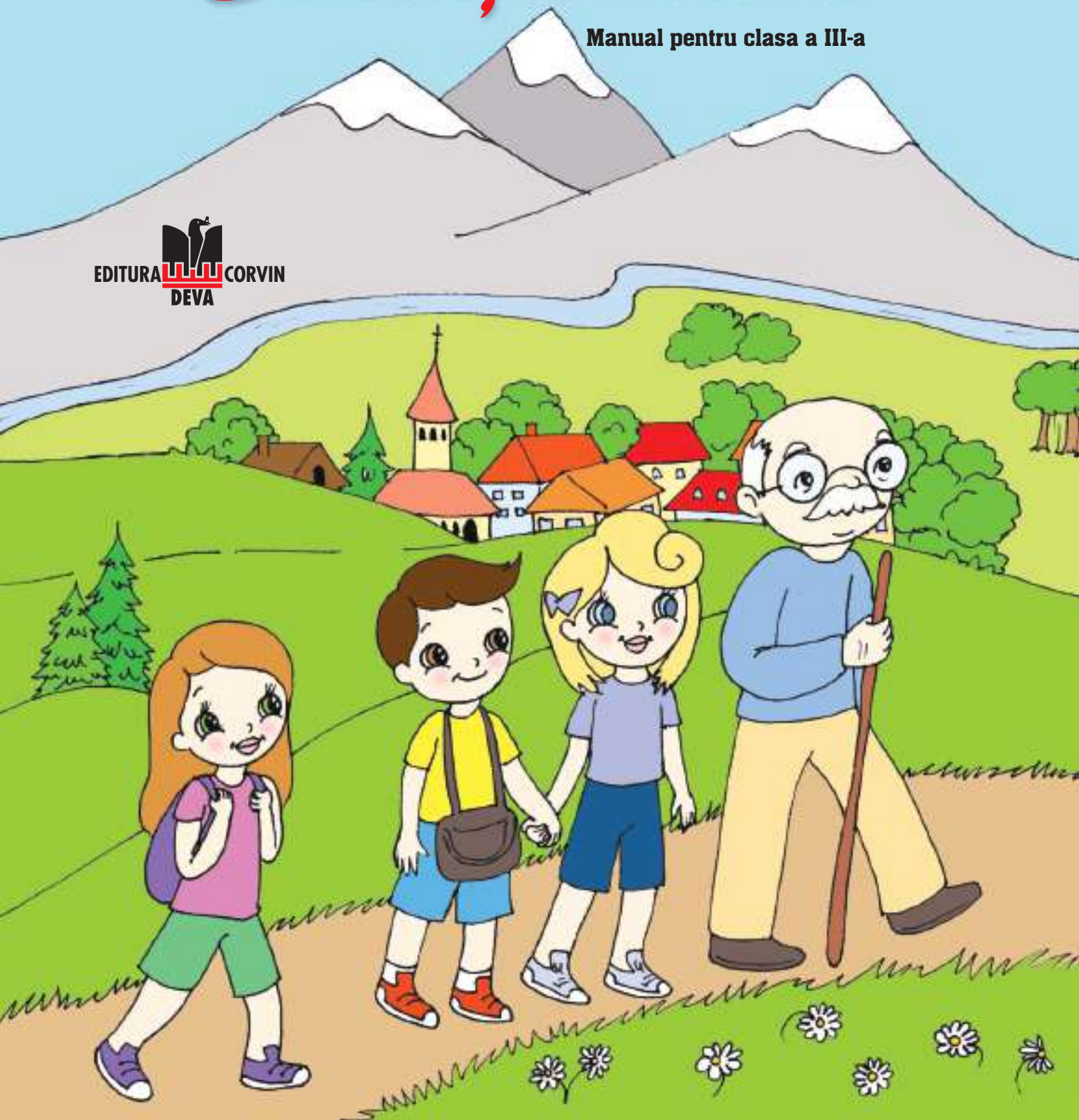
Elena Lupșa

Alina Bratu

Educație civică

Manual pentru clasa a III-a

EDITURA CORVIN
DEVA

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației

Manualul școlar a fost aprobat prin ordinul ministrului educației nr. 4200/07.07.2021 și este realizat în conformitate cu programa școlară aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 5003/02.12.2014

116.111 – numărul de telefon de asistență pentru copii,
în conformitate cu Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea
drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Ministerul Educației

Victor Bratu

Elena Lupșa

Alina Bratu

Educație civică

Manual pentru clasa a III-a

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2021-2022.

Inspectoratul Școlar al Județului / Municipiului

Școala / Colegiul / Liceul

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

* Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Victor Bratu, Elena Lupșa, Alina Bratu

Educație civică

Manual pentru clasa a III-a

Referenți:

Lector univ. dr. Ovidiu Florin Toderici, Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență socială, Departamentul de Pedagogie, Psihologie și Asistență Socială, Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad

Prof. Ioan Cezar Anuței, inspector școlar pentru discipline socio-umane la Inspectoratul Școlar Județean Suceava

Prof. dr. Laura-Maria Miclea, Casa Corpului Didactic Hunedoara

Editura CORVIN

330161 Deva, Str. Dr. Victor Șuiaga Nr. 14

Tel.: 0254-234500, Fax: 0372-002395

www.corvin.ro E-mail: office@corvin.ro

Director: Varga Carol

Redactor: Pădurean Iudita Gabriela

Ilustrații: Socol Ina, www.shutterstock.com

Copertă: Obrașcu-Paniti Ágnes

Tehnoredactare: Bratu Victor

Corectură: Fazakas Andrea

© Editura Corvin, 2021 – Toate drepturile rezervate

Tiparul executat la GRAPHO TIPEX, Deva

Director: Farkas Ladislau

Orice preluare, parțială sau integrală a textului, a graficii sau a formatului digital al acestui manual se face doar cu acordul expres în scris al Editurii Corvin.

Acest manual, în format tipărit și electronic, este protejat de legile române și internaționale privind drepturile de autor, drepturile conexe și celelalte drepturi de proprietate intelectuală.

Manual digital:

Bratu Victor, Kiss Edvárd, Lang Erika Ildikó,

Obrașcu-Paniti Ágnes,

Lauran Ana, Sîntimbrea Gabriela Simona

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României BRATU, VICTOR

Educație civică : manual pentru clasa a III-a /

Victor Bratu, Elena Lupșa, Alina Bratu. - Deva :

Editura Corvin, 2021

ISBN: 978-606-995-140-8

I. Lupșa, Elena

II. Bratu, Alina

Deșteaptă-te, române!

de Andrei Mureșanu

*Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată croiește-ți altă soarte,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!*

*Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian!*

*Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
„Viață-n libertate ori moarte!” strigă toți.*

*Preoți, cu crucea-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt;
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost'pământ!*

Competențe generale. Competențe specifice. Conținuturi	5
La început de drum. Prezentarea manualului	6
Ce este educația civică?	8

Unitatea 1 <i>Persoana</i>	9
Lecția 1 <i>Ce înseamnă să fim persoane?</i>	10
Lecția 2 <i>Eu, tu, ei...</i>	13
Lecția 3 <i>Cine sunt eu?</i>	16
Lecția 4 <i>Suntem diferiți</i>	19
Recapitulare. Evaluare	22
Unitatea 2 <i>Trăsături morale ale persoanei</i>	25
Lecția 1 <i>Trăsături morale ale persoanei</i>	26
Lecția 2 <i>Respect și lipsă de respect</i>	29
Lecția 3 <i>Încredere și lipsă de încredere</i>	32
Lecția 4 <i>Sinceritate și minciună</i>	35
Lecția 5 <i>Bunătate și răutate</i>	38
Lecția 6 <i>Curaj, frică, lașitate</i>	41
Lecția 7 <i>Modestie și lipsă de modestie</i>	44
Recapitulare. Evaluare	47
Unitatea 3 <i>Raporturile noastre cu lucrurile</i>	51
Lecția 1 <i>Ce sunt lucrurile?</i>	52
Lecția 2 <i>Lucrurile care mă reprezintă</i>	55
Lecția 3 <i>Atitudini față de lucruri</i>	58
Lecția 4 <i>Mă joc, învăț, muncesc</i>	61
Recapitulare. Evaluare	64
Unitatea 4 <i>Raporturile noastre cu plantele și animalele</i>	67
Lecția 1 <i>Ce sunt plantele și animalele?</i>	68
Lecția 2 <i>Avem nevoie de plante și de animale</i>	71
Lecția 3 <i>Atitudini față de plante și de animale</i>	74
Recapitulare. Evaluare	77
Unitatea 5 <i>Raporturile noastre cu ceilalți oameni</i>	80
Lecția 1 <i>Familia, primul meu grup</i>	81
Lecția 2 <i>Învățăm și ne jucăm</i>	84
Lecția 3 <i>Reguli ale grupului</i>	87
Recapitulare. Evaluare	90

Competențe generale

1. Aplicarea unor norme de conduită în viața cotidiană
2. Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut
3. Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate

Competențe specifice

- 1.1. Explorarea calității de persoană pe care o are orice om
- 1.2. Identificarea unor trăsături morale definitorii ale persoanei
- 1.3. Explorarea grupurilor mici și a regulilor grupului
- 2.1. Recunoașterea unor atitudini în raport cu lucrurile, cu plantele și animalele
- 2.2. Manifestarea unor atitudini pozitive în raport cu lucrurile, cu plantele și animalele
- 2.3. Explorarea unor relații existente între oameni în cadrul grupului
- 3.1. Relaționarea pozitivă, în grupuri mici, pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru
- 3.2. Participarea la acțiuni în grupuri mici, prin asumarea de drepturi și îndatoriri
- *3.3. Participarea la proiecte simple cu conținut moral-civic, în cadrul clasei, al școlii sau al comunității locale

Conținuturi

Noțiunea de persoană

- Ce înseamnă să fim persoane?
- Persoana mea
- Persoana lui/ei

Trăsături morale ale persoanei

- bunătatea opusă răutății
- respectul opus lipsei de respect
- sinceritatea opusă nesincerității
- curajul opus lașității
- modestia opusă lipsei de modestie
- încrederea în sine și în ceilalți opuse neîncrederii în sine și în ceilalți

Raporturile noastre cu lucrurile

- Ce sunt lucrurile?
- Nevoia de lucruri
- Lucrurile care ne exprimă: îmbrăcăminte, jucării

și jocuri, cărți, colecții, camera mea

- Relații și atitudini față de lucruri: proprietate, grijă/neglijență

Raporturile noastre cu animalele și plantele

- Ce sunt animalele și plantele?
- Nevoia de plante și animale
- Atitudini față de plante și animale: atenție/neatenție, grijă/nepăsare, delicatețe/brutalitate, compasiune/lipsă de compasiune, curaj/frică, respect/lipsă de respect, iubire/ură

Raporturile noastre cu ceilalți oameni

- Grupuri mici din care facem parte (familia, grupul de prieteni, grupul de joacă, grupul de învățare) și relațiile dintre membrii acestora
- Reguli ale grupului: drepturi și îndatoriri în cadrul grupurilor mici

La început de drum.

Prezentarea manualului

Bună! Eu sunt **Ioana** și te voi însoți, după cum vei putea observa, de-a lungul acestui manual, primul tău manual de **Educație civică**.

Probabil deja l-ai răsfoit și ai descoperit la începutul său „Cuprinsul”, unde ai putut vedea unitățile de învățare, iar în cadrul acestora lecțiile care îți sunt propuse pentru a-ți forma competențe în acest domeniu.

Cu siguranță ai observat și o mulțime de **iconuri**, care au fost concepute pentru a te ajuta să „navighezi” mai ușor prin cuprinsul lecțiilor. Rolul lor este precizat puțin mai jos (în ordinea în care apar, de obicei, în cadrul lecțiilor și a unităților de învățare):

Întâlnirea cu acest icon îți indică conținuturile pe care urmează să le studiezi în cadrul unității de învățare.

Exerciții și aplicații a căror rezolvare te ajută să înțelegi și să înveți mai ușor și mai bine.

Acest icon îți arată că trebuie să citești textul care urmează, ceea ce îți va permite să afli, pe scurt, ceea ce vei învăța.

Definiții și explicații ale unor termeni noi, care permit îmbogățirea vocabularului.

După cum sugerează acest icon, trebuie să citești textul care urmează: vei descoperi despre ceea ce este vorba în cadrul lecției.

Secțiunea îți propune jocuri, jocuri de rol, realizarea unor scenete sau alte activități antrenante.

Iconul indică prezența unor sarcini de lucru care pot fi rezolvate pornind de la textul lecției.

În cadrul acestei secțiuni îți este propus rezumatul lecției, ceea ce trebuie să reții.

„Descoperă unde este greșeala!” În acest caz ai de-a face cu un dialog amuzant în care trebuie să descoperi greșelile comise de două personaje.

Realizarea sarcinilor propuse în această secțiune va permite îmbogățirea portofoliului personal.

Alături de manualul tipărit, poți utiliza și **manualul digital**, care reproduce fidel varianta tipărită, dar adaugă, pentru a-ți îmbogăți experiența de învățare, numeroase activități multimedia. Utilizarea manualului digital se poate realiza online - prin accesarea adresei de web dedicată (se introduce în bara de adrese a browserului), iar un ghid detaliat al utilizării variantei digitale a manualului este pus la dispoziție la aceeași adresă.

Activitățile multimedia oferite de manual sunt grupate în patru categorii:

Iconul semnalează existența unor **elemente educaționale cu interactivitate scăzută**.

Acest icon propune vizualizarea/audierea unor **elemente educaționale cu control limitat**.

Iconul permite pornirea unor **elemente educaționale cu grad înalt de interactivitate**.

Iconul semnalează **elemente statice**.

Pagina de „Cuprins” a manualului

Unitatea 1	Partenerii	8
Unitatea 2	Activitatea fizică și sportul	14
Unitatea 3	Comunitate	22
Unitatea 4	Mediul înconjurător	30
Unitatea 5	Trăirea în societate	38
Unitatea 6	Trăirea în societate	46
Unitatea 7	Trăirea în societate	54
Unitatea 8	Trăirea în societate	62
Unitatea 9	Trăirea în societate	70
Unitatea 10	Trăirea în societate	78
Unitatea 11	Trăirea în societate	86
Unitatea 12	Trăirea în societate	94
Unitatea 13	Trăirea în societate	102
Unitatea 14	Trăirea în societate	110
Unitatea 15	Trăirea în societate	118
Unitatea 16	Trăirea în societate	126
Unitatea 17	Trăirea în societate	134
Unitatea 18	Trăirea în societate	142
Unitatea 19	Trăirea în societate	150
Unitatea 20	Trăirea în societate	158
Unitatea 21	Trăirea în societate	166
Unitatea 22	Trăirea în societate	174
Unitatea 23	Trăirea în societate	182
Unitatea 24	Trăirea în societate	190
Unitatea 25	Trăirea în societate	198
Unitatea 26	Trăirea în societate	206
Unitatea 27	Trăirea în societate	214
Unitatea 28	Trăirea în societate	222
Unitatea 29	Trăirea în societate	230
Unitatea 30	Trăirea în societate	238
Unitatea 31	Trăirea în societate	246
Unitatea 32	Trăirea în societate	254
Unitatea 33	Trăirea în societate	262
Unitatea 34	Trăirea în societate	270
Unitatea 35	Trăirea în societate	278
Unitatea 36	Trăirea în societate	286
Unitatea 37	Trăirea în societate	294
Unitatea 38	Trăirea în societate	302
Unitatea 39	Trăirea în societate	310
Unitatea 40	Trăirea în societate	318
Unitatea 41	Trăirea în societate	326
Unitatea 42	Trăirea în societate	334
Unitatea 43	Trăirea în societate	342
Unitatea 44	Trăirea în societate	350
Unitatea 45	Trăirea în societate	358
Unitatea 46	Trăirea în societate	366
Unitatea 47	Trăirea în societate	374
Unitatea 48	Trăirea în societate	382
Unitatea 49	Trăirea în societate	390
Unitatea 50	Trăirea în societate	398
Unitatea 51	Trăirea în societate	406
Unitatea 52	Trăirea în societate	414
Unitatea 53	Trăirea în societate	422
Unitatea 54	Trăirea în societate	430
Unitatea 55	Trăirea în societate	438
Unitatea 56	Trăirea în societate	446
Unitatea 57	Trăirea în societate	454
Unitatea 58	Trăirea în societate	462
Unitatea 59	Trăirea în societate	470
Unitatea 60	Trăirea în societate	478
Unitatea 61	Trăirea în societate	486
Unitatea 62	Trăirea în societate	494
Unitatea 63	Trăirea în societate	502
Unitatea 64	Trăirea în societate	510
Unitatea 65	Trăirea în societate	518
Unitatea 66	Trăirea în societate	526
Unitatea 67	Trăirea în societate	534
Unitatea 68	Trăirea în societate	542
Unitatea 69	Trăirea în societate	550
Unitatea 70	Trăirea în societate	558
Unitatea 71	Trăirea în societate	566
Unitatea 72	Trăirea în societate	574
Unitatea 73	Trăirea în societate	582
Unitatea 74	Trăirea în societate	590
Unitatea 75	Trăirea în societate	598
Unitatea 76	Trăirea în societate	606
Unitatea 77	Trăirea în societate	614
Unitatea 78	Trăirea în societate	622
Unitatea 79	Trăirea în societate	630
Unitatea 80	Trăirea în societate	638
Unitatea 81	Trăirea în societate	646
Unitatea 82	Trăirea în societate	654
Unitatea 83	Trăirea în societate	662
Unitatea 84	Trăirea în societate	670
Unitatea 85	Trăirea în societate	678
Unitatea 86	Trăirea în societate	686
Unitatea 87	Trăirea în societate	694
Unitatea 88	Trăirea în societate	702
Unitatea 89	Trăirea în societate	710
Unitatea 90	Trăirea în societate	718
Unitatea 91	Trăirea în societate	726
Unitatea 92	Trăirea în societate	734
Unitatea 93	Trăirea în societate	742
Unitatea 94	Trăirea în societate	750
Unitatea 95	Trăirea în societate	758
Unitatea 96	Trăirea în societate	766
Unitatea 97	Trăirea în societate	774
Unitatea 98	Trăirea în societate	782
Unitatea 99	Trăirea în societate	790
Unitatea 100	Trăirea în societate	798

Prima pagină a unei unități de învățare

Pagina de cuprins, plasată la începutul manualului, îți indică modul în care este organizat manualul. Astfel, acesta cuprinde mai multe „Unități de învățare” care, la rândul lor, sunt împărțite în mai multe **lecții**. La finalul fiecărei unități vei putea **să recapitulezi** și **să te evaluezi**.

Prima pagină a fiecărei unități de învățare cuprinde **numărul unității**, **titlul unității**, **conținuturile învățării** și o scurtă **introducere** în ceea ce urmează să înveți.

Organizarea unei lecții

Fiecare lecție din manual are trei pagini și cuprinde următoarele elemente:

Unitatea de învățare

Titlul lecției

Lecția propriu-zisă

Întrebări/exerciții
de rezolvat
pornind de la lecție

Întrebări/exerciții
de rezolvat
pornind de la imagini

Aplicație multimedia
(material video,
animație)

Exerciții/aplicații
de rezolvat în baza
imaginilor

Exercițiu pentru desco-
perirea greșelilor
comise de personaje

Jocuri/jocuri de rol/
scenete etc.

Întrebări/exerciții/
aplicații
de rezolvat

Dicționar

Realizarea unor piese
pentru portofoliul
personal

Rezumatul lecției
(cea ce trebuie
reținut)

Ce este educația civică?

Educația civică este disciplina prin care se formează cetățeni care își cunosc drepturile, sunt capabili să își asume responsabilități și pot acționa eficient în societate.

Educația civică este disciplina care ne permite să descoperim valorile societății, ce anume prețuiesc mai mult oamenii și cum apreciază faptele și întâmplările din viața lor.

Educația civică este disciplina care studiază relațiile existente între oameni, valorile morale și legale care stau la baza atitudinilor pe care aceștia le adoptă în societate.

Citește cu atenție cele trei posibile definiții de mai sus.
Dezbateți în grupe de câte patru elevi și alegeți, justificat, definiția cu care sunteți de acord.
Prezentați întregii clase definiția asupra căreia ați căzut de acord și motivele care v-au determinat să o alegeți.

... ne oferă informații și ne ajută să ne cunoaștem pe noi și societatea.

... ne oferă posibilitatea de a ajunge să evaluăm propriile noastre fapte.

... ne formează capacitatea de a înțelege cum acționează oamenii.

... ne permite să descoperim valorile morale și legale care trebuie respectate.

... ne ajută să înțelegem și să vedem cum putem deveni buni cetățeni.

Pe grupe de elevi, căutați și alte posibile motivații pentru studiul educației civice. Identificați și prezentați o întâmplare care să poată fi amintită în sprijinul ideii că avem nevoie de educație civică.

Persoana

Lecția 1 *Ce înseamnă să fim persoane?*

Lecția 2 *Eu, tu, ei...*

Lecția 3 *Cine sunt eu?*

Lecția 4 *Suntem diferiți*

Recapitulare și evaluare

În aceste prime lecții din manual vom încerca, împreună, să explorăm calitatea de persoană pe care o are orice om.

După cum probabil bănuiești, fiecare dintre noi este diferit de orice altă persoană. Ne asemănăm prin anumite trăsături cu ceilalți oameni, dar totodată avem trăsături care ne fac diferiți de cei din jurul nostru, ne fac să fim unici. Fiecare persoană are propria sa identitate, are o anumită înfățișare și anumite obiceiuri, se comportă într-un anumit fel și multe alte diferențe de acest gen.

Să pornim, dar, la drum, într-o aventură a cunoașterii în care vom explora toate acestea și, după cum vei descoperi, multe alte lucruri interesante.

A fost odată ca niciodată... Cam așa începe orice poveste.

Și eu vreau să vă spun o poveste, o poveste pe care am trăit-o chiar eu, loana, căci așa mă numesc, vara ce tocmai s-a terminat.

Totul a început acum câteva zile când doamna învățătoare ne-a rugat să scriem o compunere despre vacanță. Se pare că am scris o compunere bună. După ce a citit-o, doamna învățătoare mi-a propus să vă povestesc și vouă toate câte s-au întâmplat.

Zis și făcut! Am început să scriu... dar voi sunteți totuși așa de departe... Am decis să iau în călătoria mea un prieten: pe Dolfi. Este și el pe undeva pe pagina aceasta.

De fapt, totul a început cu Dolfi! L-am cunoscut la mare, unde am fost împreună cu părinții la începutul verii. „- Ce de lume!”, a exclamat tatăl meu văzând aglomerația din jurul bazinului. „- Și sunt mai ales persoane mature”, i-a răspuns mama mea. „- Atâția oameni pentru a vedea câteva animale... a continuat tatăl meu. Cel puțin o să vedem dacă sunt atât de inteligente pe cât se spune!”

Eram puțin nedumerită... Dar dacă delfinii sunt persoane inteligente, fiindcă Dolfi este un delfin, o să-l întreb chiar pe el, am decis eu în acel moment. Un băiat puțin mai mare decât mine a râs atunci când l-am întrebat pe Dolfi dacă este o persoană inteligentă. „- Este un animal și animalele nu sunt persoane”, mi-a spus el. L-am privit nedumerită, dar părea sincer! L-am crezut: eu sunt o persoană, iar Dolfi nu. Este totuși prietenul meu!

Privește cu atenție desenele de mai sus. Identifică desenele în care sunt reprezentate plante.

Identifică desenele în care sunt reprezentate animale.

În aceste desene poți identifica și persoane?

1. Este corect ca loana să considere delfinii persoane inteligente?
2. Ar fi putut să răspundă într-adevăr Dolfi la întrebarea loanei? De ce?
3. Identifică persoanele prezente în povestea loanei.
4. Crezi că există diferență între modul în care Dolfi îi este prieten loanei și modul în care un alt copil îi este prieten?

Privește cu atenție imaginile de mai jos. Care sunt activitățile realizate?

Activitățile
noastre

1

2

3

Ce poate face
o persoană?

4

5

6

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi.
Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și
motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Câte persoane sunt în clasa ta?

Paul: În clasa a III-a B sunt 41 de persoane.

Andreea: Nu se poate, deoarece o clasă este
formată din 20-25 de elevi.

Paul: Dacă nu mă crezi, calculează tu singură:
13 fete, 12 băieți, 6 fete au părul lung, 7 băieți
joacă fotbal și 3 fete locuiesc în apropierea
școlii. În total, clasa a III-a B este formată din
41 de elevi.

Câte un coleg va încerca să se
imagineze drept o altă ființă
(o pisică, de exemplu) și să
convingă pe ceilalți că este o
persoană. Colegii vor încerca să
arate de ce nu este o persoană.

Ce înseamnă să fim persoane?

Educație civică
clasa a III-a

1. Privește și observă cu atenție imaginea alăturată!

- Selectează din imagine numai plantele. Scrie în caiet cel puțin trei motive pentru care le-ai ales.
- Selectează din imagine numai animalele. Scrie în caiet cel puțin trei motive pentru care le-ai ales.
- Selectează din imagine numai persoanele. Scrie în caiet cel puțin trei motive pentru care le-ai ales.

2. Ce caracteristici ale persoanei sunt ilustrate în desenul de mai jos? Ți poți motiva alegerea?

3. Numește cinci proprietăți pe care le ai tu ca persoană.

ființă = tot ceea ce are viață.

intenție = dorință, gând, preocupare, plan, proiect.

morală = ansamblu de aprecieri asupra binelui și a răului etc.

motiv = cauză, dovadă, temei, argument.

rural = sătesc.

a reproșa = a obiecta, a învinui.

voință = intenție, dorință, hotărâre.

4. Privește cu atenție imaginea de mai sus. Ce mai poți descoperi în afară de plante, animale și persoane? Prin ce se deosebește ceea ce ai descoperit de animale și de plante?

5. Valorifică informațiile dobândite până acum și completează propozițiile, alegând cuvinte potrivite, astfel încât să obții enunțuri adevărate:

Câinele și pisica sunt
Animalele sunt
Numai oamenii sunt,
deoarece ei gândesc, acționează, comunică între ei,
sunt ființe morale și au sentimente, voință,
drepturi și responsabilități. Plantele, animalele și
oamenii au

Realizează un colaj în cadrul căruia să ilustrezi cât mai multe dintre lucrurile pe care le poate face o persoană.

Plantele, animalele și oamenii au **viață**.
Plantele, animalele și oamenii sunt **ființe**.

Numai **oamenii sunt persoane**, deoarece ei gândesc, acționează, comunică între ei, sunt ființe morale și au sentimente, voință, drepturi și responsabilități.

Vă povesteam despre Dolfi și despre faptul că îmi este prieten, deși nu așa cum îmi este prieten Bogdan. Cine este Bogdan? Băiatul care a râs de mine. Nu a făcut-o cu răutate! Am înțeles acest lucru după ce ne-am reîntâlnit la hotelul unde eram cazați.

Cunoaște o mulțime de lucruri, dar este de la sine înțeles acest lucru, deoarece el este în clasa a V-a. Surpriza cea mare nu a fost aceasta, ci faptul că învățăm la aceeași școală. Îl cheamă Davidescu Bogdan, este născut în 12 august 2003, locuiește în Timișoara, locul unde de altfel s-a născut. Adresa lui este: strada Tineretului nr. 7, ceea ce înseamnă că nu locuim în același cartier, deși în același oraș. Mi-a povestit, de asemenea, că îi plac foarte mult calculatoarele și lectura.

„Și mie îmi place să citesc!”, am exclamat eu înainte de a mă prezenta. Am făcut-o totuși după aceea: „Mihăilescu Ioana, născută în 9 septembrie 2005. Adresa mea este: strada Adolescenței nr. 5. Pe lângă lectură, îmi plac călătoriile și sportul.”

„Practici un sport anume?” m-a întrebat el. „Voleiul”, i-am răspuns, descoperind foarte repede că le cunoștea pe Daniela și pe Monica, cele două surori gemene din clasa a IV-a, cu care eram colegă în echipa de volei. I-am povestit și despre dorința mea de a avea un calculator numai al meu...

Am povestit mult timp, iar a doua zi l-am vizitat împreună pe Dolfi. Erau acolo o mulțime de copii. Cu Bogdan alături, am făcut cunoștință cu unii dintre ei.

1. Ce credeți că a omis Ioana din prezentarea ei? Își putea da seama totuși Bogdan de acest lucru?
2. Tu cum te-ai prezenta colegului/colegei de bancă?
3. Este necesar să ne prezentăm? De ce?
4. De ce crezi că Ioana și Bogdan au insistat atât de mult asupra preocupărilor pe care le au?

Privește cu atenție imaginile de mai sus. Apreciază, motivat, dacă în acestea sunt prezente doar persoane. Ce diferențe între persoane puteți constata în aceste imagini? Cunoașteți și alte diferențe între persoane?

Privește cu atenție imaginile de mai jos. Ce deosebiri și ce asemănări se pot stabili între membrii acestei familii?

**Identitatea
și persoana**

**Asemănări și
diferențe...**

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Cine îți este cel mai bun prieten?

Paul: Vasilică...

Andreea: Vasilică? În ce clasă este? Nu cred că îl cunosc...

Paul: Nu merge la școală. Are doar trei ani, dar mă joc în fiecare zi cu el. Aleargă foarte repede, mai ales după pisici. Și îi place foarte mult să roadă oase...

Andreea: Oase? La numai trei ani?

Pe rând, fiecare elev se va ridica și va formula trei propoziții: „Mie îmi place...”, „Ție nu îți place...” (cu privire la colegul/colega de bancă), „Nouă ne place...” (cu privire la întreaga clasă).

1. Maria și Iulia sunt surori gemene. Le poți observa în imaginile de mai jos. **Totuși, dacă vei privi cu atenție, vei putea sesiza o serie de diferențe. Care sunt acelea?**

2. Răspunde la următoarele întrebări!

- Câți elevi sunt în clasa ta? Poți numi însușiri pe care le aveți în comun? Dar însușiri care vă diferențiază?
- Ce calități ar trebui să aibă colegul tău de bancă? Dece?
- Consideri că la baza unei prietenii stau mai ales însușirile comune sau mai ales diferențele dintre oameni?

3. Persoanele se aseamănă sau se deosebesc între ele prin trăsături fizice (sexul, vârsta, culoarea părului, culoarea ochilor) și prin trăsături morale (bun sau rău, curajos sau laș etc.).

Citește cu atenție trăsăturile de mai jos și scrie-le în caiet pe două coloane: trăsături fizice și trăsături morale.

blond	necinstit	răutăcios	slab
ochi căprui	bun	laș	grăsuț
harnic	înalt	cinstit	scund
nas mic	muncitor	leneș	silitor
păr scurt	curajos	mincinos	săritor

4. Clasa ta trebuie să aleagă șeful clasei. Pentru a fi ales cel mai bun (cea mai bună) dintre voi, trebuie ca fiecare să realizeze un afiș (reclamă) în care să își prezinte calitățile. Expuneți în clasă afișele obținute. Dezbateți în ce măsură ele respectă realitatea.

Desenează, pe o singură coală de hârtie, propriul portret și portretul colegului/colegei de bancă. **Discutați** în ce măsură ele corespund realității.

În calitate de persoane, oamenii au însușiri comune (comunică, gândesc, acționează, au sentimente etc.), dar există și **însușiri prin care ei se deosebesc** (nume și prenume, dată de naștere, domiciliu, preferințe, înfățișare etc.). **Fiecare om este unic** (în sensul că nu există două persoane absolut identice) și **trebuie să ținem cont de acest lucru în relațiile cu ceilalți**.

moral = trăsăturile unei persoane (spre exemplu, bun sau rău, harnic sau leneș, curajos sau laș).
prieten = amic, persoană cu care avem o relație de simpatie și admirație reciprocă.
rudă = persoană cu care suntem uniți prin legături de sânge sau prin alianță.

Iată-ne din nou împreună, chiar dacă eu sunt aici, în fața foii de hârtie, iar voi acasă sau la școală. Recitind ceea ce v-am scris până acum, mi-am dat seama că nu v-am povestit prea multe despre mine. Eu vă scriu, dar fără să știu prea multe unii despre ceilalți. Știm că avem aproape aceeași vârstă, că suntem elevi în clasa a treia, că eu sunt o fată, iar printre voi sunt și băieți, că unii dintre noi locuim la oraș, iar ceilalți în mediul rural... și cam atât.

Ați aflat totuși câte ceva despre mine. Sunt o fire destul de curioasă, îmi plac lucrurile noi și să știu cât mai multe. Toate acestea ar fi calități dacă uneori nu aş exagera. De aceea, probabil, părinții și colegii îmi reproșează adesea că mă „bag prea mult în sufletul lor”. Dar intențiile mele sunt bune!

Sunt foarte apropiată de bunicii mei, care trăiesc în județul Buzău, într-un sat de munte. Ei apreciază sinceritatea mea, faptul că nu am obiceiul să mint. Este drept că din această cauză sunt numită adesea „trădătoare”, dar pur și simplu nu înțeleg cum o minciună poate să reprezinte ceva bun. Tot bunicii sunt cei care apreciază cel mai mult rezultatele mele școlare.

Dar aş vrea să vă povestesc și o întâmplare nostimă legată de întrebarea „Cine sunt eu?”. Anul trecut, în vacanța de vară, am fost cu părinții mei în Grecia. La graniță, atunci când a trebuit să ne prezentăm la control pașapoartele, vameșul grec s-a uitat îndelung la fotografia din pașaportul meu, iar după aceea la mine. Îmi lipseau ochelarii de vedere...

„Copilul se înregistrează imediat după nașterea sa și are, prin naștere, dreptul la un nume și dreptul de a dobândi o cetățenie” (Convenția cu privire la Drepturile Copilului). Aceste drepturi sunt respectate și prin eliberarea după naștere a primului document de identitate al unei persoane. Despre care din documentele de mai sus credeți că este vorba? De ce?

1. Crezi că este posibil ca unele dintre calitățile noastre să se transforme în defecte?
2. Se poate într-adevăr susține că loana este o „trădătoare”?
3. Enumeră trăsăturile loanei în baza celor povestite de ea.
4. Ce reprezintă un pașaport? În ce condiții crezi că se poate obține?

Eu și familia mea

Cercetează cu atenție documentele de mai jos. Ce informații poți afla despre identitatea Ioanei?

Cine sunt eu?

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Astăzi am aflat ceva nou: care este primul nostru act de identitate.

Paul: Identitate? Cum adică? Un act prin care se arată că eu sunt la fel cu altcineva?

Andreea: Nu, nu în sensul acesta... Actul tău de identitate se referă doar la tine, ca persoană.

Paul: Actul prin care se dovedește că eu sunt persoană... De aceea căuta oare tata ieri cartea de identitate a mașinii noastre? Dorea să vadă dacă este o persoană?

Andreea: Paul?! Râzi de mine?

Câte un coleg va prezenta un alt coleg, fără a-i spune numele sau adresa. Ceilalți vor trebui să ghicească despre cine este vorba.

1. **Selectează din lista de cuvinte de mai jos doar pe acelea care crezi că te ajută să identifici o persoană:**

- greutate - bancă - portofel
- pasiuni - caiet - penar
- studii - inel - nume
- ceas - data nașterii - bloc
- înălțime - pantofi - portret
- prenume - vârsta - prieten
- domiciliu - locul nașterii - defecte
- numele și prenumele părinților

2. **Pentru a o ajuta pe Ioana să te cunoască, completează, pe caietul tău, următoarele date:**

Nume:
 Prenume:
 Data și locul nașterii:
 Adresa:
 Cetățenia:
 Calități:
 Defecte:
 Preferințe:

3. **Imaginează-ți că te privești într-o oglindă fermecată care te va ajuta să te cunoști mai bine. Oare defectele tale pot fi transformate în calități? Dar calitățile tale pot să devină defecte? Precizează cum crezi că se poate întâmpla acest lucru.**

calități = însușiri, trăsături pozitive.
cetățenie = apartenența unei persoane la un stat.
cetățean = locuitor al unei țări care se bucură de drepturi și libertăți.
defecte = însușiri, trăsături negative.
identitate = ansamblu de date prin care se recunoaște o persoană.

4. **Găsește cuvintele potrivite astfel încât să obții, în rebusul de mai jos, pe verticală, cuvântul „IDENTITATE”.**

1. Plantele, animalele și oamenii au ...
2. Cadou sau ...
3. Școlar sau ...
4. Rudă sau ...
5. Unul dintre părinți ...
6. Numele „ghidului” vostru la orele de *Educație civică* ...
7. Număr care urmează după doi ...
8. Celălalt părinte ...
9. Poți avea o soră sau un ...
10. Numai oamenii sunt ...

1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									

5. **În perechi, dezbateți dacă un om poate avea mai multe identități. Motivați răspunsul oferit!**

Realizează, în scris, o fișă cu datele tale de identitate. Încearcă să fii cât mai creativ.

Fiecare persoană este unică, adică nu există doi oameni care să fie identici. Încă de la naștere, fiecare om are o anumită **identitate**, adică un nume și un prenume, o dată de naștere, anumiți părinți, un domiciliu, o religie, o cetățenie etc. Certificatul de naștere este primul act care ne dovedește identitatea, alături de cartea de identitate, pașaport, carnetul de elev etc. **Actele de identitate se păstrează cu mare grijă.**

Ce mai faceți? Eu ard de nerăbdare să vă povestesc despre prietenele mele, Raluca și Maria, cu care am format astăzi o echipă.

Despre ce este vorba? În vacanța de vară, școala noastră va participa la un proiect cu alte două școli, una din Anglia și alta din Franța. Împreună cu doamnele învățătoare vor merge în Anglia și mai mulți elevi, trei dintre ei urmând să fie din clasa noastră. Așa încât doamna învățătoare ne-a chemat pe toți la școală, ne-a rugat să ne împărțim în echipe de trei și să susținem mai multe probe. Prima dintre ele a fost o probă sportivă. Am vrut să participăm toate trei la ea și cum nu am reușit să ne decidem, am tras la sorți. Ne-a reprezentat Raluca și... am pierdut. La următoarea probă, Raluca nici măcar nu a mai vrut să participe, iar eu și Maria aproape ne-am certat. A trebuit să tragem din nou la sorți... Am ieșit pe locul doi la proba de teatru.

Pausa dintre probe a fost însă un sfetnic bun! Ne-am decis ca fiecare dintre noi să participe la ceea ce se pricepe cel mai bine. Se vede că decizia a fost bună: eu am câștigat concursul de cunoștințe geografice, Maria pe cel de dansuri populare, iar Raluca a spus cele mai bune glume.

Am câștigat, bineînțeles, dar am și învățat ceva. Că fiecare are felul său de a fi, se pricepe mai bine la anumite lucruri, chiar dacă suntem de aceeași vârstă, în aceeași clasă...

1. Ce diferențe și ce asemănări poți constata între Ioana și colegile sale?
2. Crezi că asemănările și diferențele existente între noi au importanță pentru felul nostru de a fi? De ce?
3. Prin ce pot fi diferiți oamenii între ei? Realizează o listă cu zece diferențe.
4. Se poate dovedi colaborarea mai fructuoasă decât competiția? De ce?

Potrivit Convenției pentru Drepturile Copilului, toți copiii beneficiază de aceleași drepturi fără deosebire sau discriminare de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică, de situația materială sau incapacitate fizică.

Oferă exemple de diferențe pornind de la imaginile de mai sus.

Suntem diferiți

Educație civică
clasa a III-a

Imaginile de mai jos prezintă copii din diferite părți ale lumii, care s-au rătăcit însă de-a lungul globului. Îți poți ajuta să se întoarcă acasă?

**La ce bun
diferențele?**

Suntem diferiți

Larisa

**Persoane cu
nevoi speciale**

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Ce diferit ești astăzi, Paul!

Paul: Cred că sunt doar murdar...

Andreea: Ah... Credeam că așa este pielea ta, cu pete verzi.

Paul: Nuuu... L-am ajutat doar pe tata să vopsească un gard. A fost mai dificil decât mi-am imaginat.

Andreea: Și se mai duce? Sau vei rămâne așa?

Închipuiți-vă că trăiți într-o altă țară și vorbiți o altă limbă. Fiecare va încerca să spună ce i-ar plăcea să facă în noua calitate: „Dacă aș fi ..., mi-ar plăcea să...”.

1. Desenează, în caiet, cele două persoane de mai jos. Colorează desenele realizate și precizează, după aceea, ce diferențe pot fi observate.

2. Identifică profesiile din imaginile următoare:

3. În prima dintre coloanele de mai jos sunt enumerate mai multe țări. În cea de a doua coloană sunt enumerate diferite limbi, printre acestea și cele vorbite în țările din prima coloană. **Asociază fiecărei țări una dintre limbi.**

a. Franța	1. engleză
b. Bulgaria	2. maghiară
c. Polonia	3. greacă
d. Spania	4. franceză
e. Italia	5. poloneză
f. Ungaria	6. bulgară
g. Grecia	7. italiană
h. Marea Britanie	8. spaniolă
	9. suedeză
	10. rusă

4. Comentează în clasă, împreună cu colegii, fragmentul următor:

„Învățătorul nu venise încă, și trei, patru băieți îl chinuiau pe bietul Crossi, cel cu părul roșcat, care are un braț mort, iar mama lui vinde verdețuri și zarzavaturi. Îl provocau împingându-l cu riglele, îi aruncau în obraz coji de castane, îl strigau «schilodul» și «monstrul» (...).” (Edmondo de Amicis, *O faptă generoasă*)

Colecționează imagini cu copii din diferite țări. Încearcă să le decupezi și să le lipești astfel încât să obții o hartă a lumii.

Fiecare persoană este unică. Chiar dacă între oameni există **asemănări**, între ei există și **deosebiri** care țin de înfățișare, de viața sufletească, dar și de educație, religie, profesie, avere, obiceiuri și tradiții, de rolul pe care îl au, în general, în societate. **Diferențele existente între oameni trebuie acceptate și respectate**, ele nu trebuie să devină un motiv pentru discriminare, toate persoanele fiind egale în drepturi.

discriminare = a face diferențe între persoane în baza unor trăsături care nu sunt importante în situația respectivă.

rol = comportamente prin care este evident statutul nostru (elev, profesor etc.), sarcină, atribuție.

similar = asemănător.

Salut! Ești curios? Eu, Bogdan, prietenul Ioanei, sunt. Și dacă ești și tu, cu siguranță vei încerca și tu să crezi câteva carduri cu întrebări precum cele de mai jos. Ai reușit? Nu este nimic dacă nu ai reușit. Le poți utiliza chiar pe acestea, fiind suficient doar să le completezi cu ceea ce vrei tu... În ce mă privește, pentru a fi mai interesant, le-am legat de câte o parte a mea ca persoană (descoperă tu din ce motiv).

CEA MAI IMPORTANTĂ IDEE

Care crezi că este cea mai importantă idee din lecția

SEMNE DE ÎNTREBARE

O întrebare la care cauți răspuns din lecția este ".....".

CEL MAI INTERESANT LUCRU

Care crezi că este cel mai interesant lucru din lecția

CURIOZITĂȚI

O întrebare la care am găsit în altă parte răspuns:

Ochii

Curioșilor le plac concluziile!

Gura

Curioșii au mereu întrebări.

Nasul

Curioșii „miros” lucrurile interesante.

Curioșii „prind” orice răspuns.

Măinile

O întrebare surpriză din una dintre lecții.

CARDUL MEU SURPRIZĂ

Am pregătit o întrebare. Cine știe răspunsul?

Eu

Ești pregătit? Cardurile sunt gata de start? Puteți începe competiția... Oferă cardurile tale colegilor pentru a răspunde la întrebări și răspunde la cardurile lor.

Oare cine va primi titlul de „Cel mai curios” sau „Cea mai curioasă”?

1. Cercetează cu atenție imaginea de mai sus. **Răspunde, prin DA sau NU, care din următoarele enunțuri sunt corespunzătoare desenului și care nu:**
 - a. În imagine sunt prezente doar corpuri vii.
 - b. În imagine nu sunt prezente alte corpuri vii în afara persoanelor.
 - c. Între unele persoane din imagine există diferențe de vârstă.
 - d. Unele dintre persoanele din imagine sunt copii.
 - e. Unele dintre persoanele din imagine au o profesie, iar altele se dovedesc a avea un talent.
2. Dacă ai cercetat cu atenție imaginea de mai sus, ai constatat că loana, împreună cu o altă fată, cântă la vioară. **Ce părți ale corpului crezi că le permit să reușească acest lucru? Dezbate acest lucru împreună cu colegul/colega de bancă, iar după aceea și cu ceilalți colegi.**
3. Privește cu atenție imaginea de mai sus. **Scrie o scurtă compunere despre scopul pentru care crezi că s-au adunat toate acele persoane. Oferă un titlu compunerii tale.**
4. **Alege două dintre persoanele din imagine și identifică asemănări și diferențe existente între ele.**
5. **Realizează o listă cu cât mai multe dintre trăsăturile morale și fizice ale loanei. Stabilește, după aceea, în ce privințe vă asemenați și în ce privințe sunteți diferiți.**
6. **Pornind de la imaginea de mai sus, creează enunțuri cu privire la:**
 - a. Una dintre persoanele adulte.
 - b. Persoana cu care crezi că ai cele mai multe asemănări.
 - c. Una dintre persoanele cu o profesie.
 - d. O persoană la alegere, alta decât cele de la punctele precedente.

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Paul... Bine că te-am găsit! Trebuie să îți dau un test...

Paul: Ai devenit profesoară? Nu ești prea mică? Erai colega mea...

Andreea: Orice persoană care aplică teste este profesoară!

Paul: Serios? Chiar și Vasilică? L-am dus ieri la un dresor, iar acesta i-a aplicat mai multe teste să vadă de ce este în stare.

Andreea: Vasilică? Nu din nou...

Parcurge cerințele de mai jos.

- 1. Citește cu atenție expresiile de mai jos. Ele fac parte dintr-un text, dar au fost amestecate. Încearcă să le pui în ordine, astfel încât să obții enunțuri corecte.**

Orice ființă are	și asemănări.
diferențe	persoane
Numai oamenii sunt	viață.
Între oameni există	morale
prin anumite trăsături	Orice om
Un om se caracterizează	identitate.
și trăsături fizice	are o

- 2. Cercetează cu atenție imaginea de mai jos și încearcă să completezi corespunzător:**

În această imagine este reprezentată o Pot aprecia acest lucru deoarece sunt prezenți doi adulți,, cu care se aseamănă cei doi Fiecare dintre persoanele prezente realizează activități specifice unei persoane, precum:, și

- 3. În enunțurile următoare au fost introduse mai multe cuvinte în plus. Încearcă să le descoperi și să le elimini, astfel încât enunțurile să devină unele corecte.**

„Igiena nu are mare importanță în viața unui om. Prin urmare, doar când și când trebuie să ne păstrăm corpul și hainele curate.”

„Identitatea unei persoane este dovedită în ultimul rând de numele și prenumele său, de data nașterii sau de adresa sa.”

„Oamenii nu pot diferi între ei prin vârstă, sex, profesie și altele. Fiind oameni însă, nu toți sunt persoane.”

- 4. Răspunde la următoarele cerințe:**

- Ești fată, în clasa a III-a. Numește trei diferențe între tine și tatăl tău.
- Ești băiat, în clasa a III-a. Numește trei asemănări cu o fată nevăzătoare, aflată tot în clasa a III-a.
- Ești fată, ești în avion, iar lângă tine se așază o doamnă din Turcia, de religie musulmană. Numește trei asemănări și trei diferențe între tine și ea.

Trăsături morale ale persoanei

Lecția 1 *Trăsături morale ale persoanei*

Lecția 2 *Respect și lipsă de respect*

Lecția 3 *Încredere și lipsă de încredere*

Lecția 4 *Sinceritate și minciună*

Lecția 5 *Bunătate și răutate*

Lecția 6 *Curaj, frică, lașitate*

Lecția 7 *Modestie și lipsă de modestie*

Recapitulare și evaluare

Am explorat împreună, în lecțiile de până acum, ceea ce înseamnă să fii o persoană. „Aventura” nu s-a terminat însă. Oamenii, după cum ai văzut, sunt diferiți. Unele dintre diferențele care fac ca fiecare persoană să fie unică privesc **trăsăturile morale** pe care le avem.

Unii dintre noi, după cum tu cunoști deja, sunt buni, în timp ce alții fac și fapte rele. Obişnuim să spunem adevărul, dar mai „scăpăm” și câte o minciună. Ne dovedim curajoși în anumite situații, dar sunt și lucruri de care ne este frică...

Îți propun, cu alte cuvinte, să explorăm **trăsăturile morale pe care le poate avea o persoană**. Ești pregătit (pregătită)? Să pornim atunci la drum!

Trăsături morale ale persoanei

Trăsături morale ale persoanei

Bună! Sunt puțin supărată. Astăzi, o prietenă, nu îmi voi aminti numele, m-a rugat ceva și eu am refuzat-o. Știu că am procedat așa cum trebuie, dar totuși îmi pare rău pentru ea.

Dar să vă povestesc... Am primit după-amiază un telefon de la ea. Mă ruga ca, atunci când mă va suna mama ei, eu să confirm că suntem împreună și ne jucăm. Nici măcar nu am întrebat-o de ce are nevoie de o astfel de scuză. I-am spus doar că eu nu pot face așa ceva. Mi-a închis telefonul, nu înainte să îmi spună că niciodată nu se poate baza pe mine.

Aceasta mi-a adus aminte de o altă întâmplare, petrecută la școală anul trecut. Sosisem de câteva minute la școală, iar unul dintre colegi mi-a cerut una dintre teme, spunându-mi că nu a avut timp să o facă. I-am răspuns că nu îi pot oferi tema mea, dar îl pot ajuta în realizarea ei. Mai era suficient timp pentru acest lucru până începeau orele. „Ce colegă mai ești și tu?“, mi-a strigat el. „Niciodată nu se poate baza cineva pe tine“, a continuat. L-am rugat să mă lase să îl ajut, dar a refuzat. Un alt coleg a fost de acord să îmi ofere propria temă.

Acum lucrurile s-au repetat, așa încât mă întreb uneori dacă nu cumva au dreptate. Poate nu sunt o bună prietenă sau o bună colegă, dacă îi dezamăgesc pe cei din jurul meu în astfel de situații. Mă gândesc totuși că modul în care am procedat este cel mai corect. Un bun coleg sau un bun prieten nu îți poate cere să minți sau să faci lucruri incorecte. Voi ce părere aveți?

Privește cu atenție desenele de mai sus, în care poți recunoaște diferite personaje de poveste.

Ce trăsături morale crezi că sunt prezente la fiecare dintre personaje?

Care dintre aceste trăsături morale consideri că le ai și tu?

Realizează o listă cu alte trăsături morale ale tale.

1. Care este părerea ta cu privire la modul în care a reacționat loana la solicitările prietenei sale și ale colegului său?
2. Realizează o listă cu trăsăturile morale ale loanei, așa cum se pot desprinde din text.
3. Tu cum procedezi în situații asemănătoare cu cele în care s-a găsit loana? De ce?

Privește cu atenție desenele de mai jos. În fiecare caz este vorba de reprezentarea unei trăsături morale. Identifică despre ce trăsătură este vorba.

**Colega
cea nouă**

**Trăsături morale
ale persoanei**

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Astăzi pot spune că am ajuns la timp la școală. Am întârziat doar 15 minute.

Paul: Ești foarte punctuală... Și pe mine m-a lăudat mama aseară. A spus că sunt „băiatul ei harnic”.

Andreea: Dar cu ce te-ai ostenit?

Paul: Mi-am dus farfuria în care am mâncat până la chiuvetă pentru ca ea să o spele.

Fiecare elev realizează o listă de trăsături morale ale propriei persoane. Cu această listă, pentru a vedea cum îl văd ceilalți, va veni în fața clasei și o va citi. Colegii își vor exprima acordul prin aplauze, iar dezacordul prin exprimarea dezamăgirii.

Trăsături morale ale persoanei

Educație civică
clasa a III-a

1. Citește cu atenție trăsăturile morale de mai jos. Unele dintre ele sunt pozitive, altele sunt negative. **Notează în caiet, pe două coloane, aceste trăsături, făcând diferența între cele pozitive și cele negative.**

generos	lacom	zgârcit
răbdător	neglijent	discret
calm	ascultător	delăsător
încăpățânat	sincer	modest
risipitor	corect	darnic
indiscret	nervos	conștiincios

2. După cum cunoști, există foarte multe trăsături morale. Mai jos, în **coloana A**, sunt precizate astfel de trăsături, iar în **coloana B**, posibile descrieri ale acestor trăsături sau activități prin care le dovedim. **Asociază fiecare trăsătură din coloana A cu una dintre descrierile din coloana B.**

coloana A

- punctualitate
- rezistență
- responsabilitate
- ascultare
- recunoștință

coloana B

- a urma instrucțiunile primite pentru a face ceva
- a ajunge la timp acolo unde ai promis să ajungi
- a nu dușmăni pe cineva care a greșit față de tine
- a nu renunța când întâmpini obstacole (dificultăți)
- a face tema pe care ai primit-o
- a mulțumi celor care ți-au acordat ajutorul

3. Formați grupe de câte patru persoane. **Pregătiți o mică scenetă în care să ilustrați o trăsătură morală. Încercați să o faceți fără cuvinte. Prezentați clasei sceneta voastră, colegii trebuind să ghicească despre ce trăsătură morală este vorba.**

amabilitate = însușirea de a fi amabil, politeț.

caracter = totalitatea însușirilor psihice și morale ale unei persoane.

cumpătate = chibzuință, moderație, simț al măsurii (la mâncare, de exemplu).

responsabilitate = însușirea de a fi responsabil, asumarea a ceea ce avem de făcut.

4. „Au fost odată ca niciodată două surori: Lenea și Prostia. Nimic nu le plăcea din tot ce merită prețuit pe lume: nici lertarea cea delicată, nici Respectul cel cuviincios, nici Munca cea plină de modestie...” (după Elia David). **Colorați imaginea și continuați, pe rând, povestea celor două surori, fiecare dintre voi ținând cont de ceea ce au spus colegii înaintea sa.**

Caută, în operele literare citite, fragmente care pot ilustra trăsături morale. Realizează câte o fișă pentru fiecare fragment de text.

Trăsăturile morale ale unei persoane reprezintă ansamblul însușirilor sufletești ale acelei persoane, caracterul său. Acestea se manifestă și pot fi observate prin comportamentul unei persoane, prin ideile și prin acțiunile sale. În funcție de rezultatele la care conduc, trăsăturile morale pot fi pozitive (respectul, încrederea, curajul, bunătatea, sinceritatea etc.) sau negative (lipsa de încredere, lașitatea, răutatea, minciuna etc.).

Respect și lipsă de respect

Trăsături morale ale persoanei

Din momentul în care v-am scris ultima dată, prea multe nu s-au mai întâmplat. Sunt din nou la bunici și am cam făcut tot ceea ce se poate face la bunici într-o vacanță de vară...

Totuși, aș vrea să vă povestesc o întâmplare la care mai mult am asistat acum câteva zile. Dovedind încredere în mine, bunicii m-au rugat să merg la magazin pentru a cumpăra pâine. Pentru a nu fi singură, am luat-o și pe Larisa cu mine. În momentul în care ne pregăteam să intrăm în magazin, cineva a dat buzna din spate, împingându-ne destul de brutal. Am intrat decisă în magazin pentru a vedea cine este cel căruia nu îi pasă deloc de cei din jurul său. Era vorba despre un băiat ceva mai mic decât mine și Larisa, pornit și el după pâine, pe care acum o cerea vehement vânzătoarei. Băiatul nu se așezase la rând, făcându-se că nu aude muștrările celor din jur. Atunci când vânzătoarea i-a spus că nu îl servește până când nu îi vine rândul, i-a răspuns destul de obraznic: „- Nu am timp să stau la rând, iar interesul tău este să vinzi cât mai multă pâine! De ce crezi că ai fost angajat?”.

Băiatul nostru era bine pus la punct cu economia, dar îi lipsea buna creștere. „- Cine te-a crescut maică, s-a întrebat uimită o doamnă în vârstă, că nu te-a învățat nimic?” Desigur, băiatul nu a reușit să cumpere pâine. A trebuit să plece nervos, vânzătoarea refuzând să îl servească. Am aflat după aceea că era vorba despre fiul unei familii ce locuia în unul dintre marile orașe ale țării. Era venit și el la bunici, aceștia pătimind destul de multe de la un nepot care „nu prea avea cei șapte ani de acasă”.

1. Ce înseamnă să fim respectuoși față de o persoană?
2. Trebuie să fim respectuoși doar față de cei mai mari decât noi sau față de orice persoană?
3. Care crezi că este înțelesul expresiei „a avea cei șapte ani de acasă”?
4. Putem vorbi despre respect doar în raport cu alți oameni sau și în raport cu propria persoană?

Privește cu atenție desenele de mai sus, în care se pot recunoaște diferite forme ale respectului.

Despre ce categorie de respect crezi că este vorba în aceste desene?

Precizează și alte forme de manifestare a respectului care fac parte din aceeași categorie.

Respect și lipsă respect

Educație civică
clasa a III-a

**Respectul față
de simbolurile
naționale**

Respect și lipsă de respect

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Bună, Paul!

Paul: Ai rezolvat tema la matematică? Unde îți este caietul?

Andreea: Caietul meu de matematică?

Paul: Da. Vreau să îmi corectez propria mea temă, așa încât am nevoie de caietul tău.

Andreea: Dar nu ar trebui să mă rogi să ți-l dau?

Paul: Să te rog? Dar cu ce te ajută?

Organizați-vă în grupe de 4 elevi. În cadrul fiecărei grupe, alegeți o anumită situație în care poate fi vorba de manifestarea respectului sau, dimpotrivă, a lipsei de respect și creați o scenetă prin care să ilustrați situația aleasă. Prezentați sceneta în fața clasei.

1. Completează enunțurile de mai jos astfel încât să identifice diferite modalități de manifestare a respectului.

- Îmi manifest respectul față de părinți prin
- Îmi exprim respectul față de bunicii mei prin
- Îmi manifest respectul față de mediul înconjurător prin
- Îmi exprim respectul față de un coleg prin
- Îmi manifest respectul față de o regulă prin

2. Enunțurile de mai jos prezintă diferite comportamente. **Precizează, în fiecare caz, dacă este vorba despre respect sau, dimpotrivă, despre lipsă de respect.**

- Nu privești în ochi persoana cu care vorbești.
- Asculți cu atenție, fără să o întrerupi, persoana care dorește să îți comunice ceva.
- Manifești nerăbdare ori de câte ori participi la ceva care nu te interesează.
- Asculți uneori părerea prietenilor tăi, dar trebuie să faceți așa cum crezi tu.
- Dacă ai un frate sau o soră, obișnuiești să le umbli prin lucruri.
- Saluți întotdeauna atunci când intri într-o încăpere.
- Nu obișnuiești să te ții de promisiunile făcute.

3. Citește schița „Vizită” de Ion Luca Caragiale. Identifică și transcrie în caiet fragmentele în care Ionel manifestă lipsă de respect.

confort = comoditate, tihnă, liniște; bunăstare.
simbol național = elementele (drapel, imn, stemă etc.) recunoscute ca reprezentative pentru un popor, respectarea lor dovedind patriotism.
spațiu personal = spațiul în care ne simțim în siguranță, confortabil; încălcarea lui provoacă neliniște, disconfort.

4. Spațiul personal este zona pe care oamenii le place să o stabilească între ei pentru a comunica în mod confortabil. De asemenea, spațiul personal este zona în care avem confort, siguranță și intimitate. De aceea trebuie să respectăm intimitatea celorlalți oameni.

Răspunde la următoarele întrebări:

- Care este locul în care simți că ai intimitate?
- Cum reacționezi dacă cineva îți încalcă spațiul personal fără permisiune?
- Tu încalci spațiul personal al altor persoane?

5. Privește cu atenție cele două imagini de mai sus. **Descoperă cine este reprezentat în fiecare dintre ele. După ce ai realizat acest lucru, apreciază în scris dacă în raport cu astfel de persoane trebuie să manifestăm respect.**

Colecționează proverbe în care este vorba despre respect.

Respectul înseamnă prețuire, stimă și considerație. Totodată, a arăta respect înseamnă și a accepta că între noi și ceilalți există **diferențe**. Trebuie să dăm dovadă de **toleranță** în raport cu aceste diferențe. **A fi respectuos este o trăsătură morală pozitivă, iar lipsa de respect este o trăsătură morală negativă.** Respectul și lipsa de respect se pot manifesta atât față de propria persoană, cât și față de alte persoane.

Trăsături morale ale persoanei

Încredere și lipsă de încredere

Astăzi sunt bucuroasă! După ce vă voi povesti ceea ce s-a întâmplat, veți spune poate că nu a fost nimic deosebit și că nu am de ce să mă bucur prea mult. Totuși, eu cred că a fi numită o „persoană de încredere” reprezintă ceva important.

Despre ce este vorba? Era pe seară și mă bucuram împreună cu Larisa de adierea vântului sub nukul din fața casei. Bunicii erau plecați cu treburi într-un sat din apropiere, așa că gospodăria era într-un fel în grija mea. Aveam instrucțiuni stricte despre ceea ce trebuia să realizez în absența lor. Știți doar că într-o gospodărie de la țară este tot timpul câte ceva de făcut.

Eram chiar puțin obosită în acel moment, așa că am ațipit. Cred că s-a întâmplat același lucru cu Larisa, deoarece ne-am trezit la un moment dat speriate: prin ogradă, păsările de curte ale bunicilor alergau înspăimântate în toate părțile. Nu înțelegeam ce se întâmplă. Am zărit însă unul dintre puii mai mari schiopătând. Atunci când mi-am ridicat privirea am înțeles și motivul agitației: un uliu plana amenințător deasupra ogrăzii.

Am sărit imediat în picioare, fără să mai dau atenție întrebărilor pe care Larisa mi le pune. Încercând să fac cât mai mult zgomot, am alergat spre ogradă. Se pare că a fost suficient, pentru că uliul s-a speriat și, leneș, s-a îndreptat în altă direcție.

Totul se terminase cu bine. După un timp și-a revenit și puiul atacat. Am povestit bunicilor întreaga aventură după ce aceștia s-au întors. M-au îmbrățișat, iar bunicul a exclamat: „Sunt mândru de tine! Ești o persoană de încredere!”.

Privește cu atenție desenele de mai sus. Dacă te-ai regăsi în situațiile prezentate, ai avea încredere în persoanele care și-au asumat alte roluri decât cele proprii? De ce?

În funcție de ce acordăm încrederea noastră anumitor persoane, în anumite situații?

1. De ce credeți că bunicul Ioanei a apreciat că aceasta este o persoană de încredere?
2. Ce înseamnă să ne dovedim demni de încredere?
3. Este important să ne dovedim persoane demne de încredere?
4. Cum se poate să pierdem încrederea în cineva? V-ați confruntat cu o astfel de situație?

Privește cu atenție desenele de mai jos. În ele sunt reprezentate diferite surse de informații. Fiecare dintre noi are încredere în anumite surse de informare și nu are încredere în altele. Identifică sursa de informare în fiecare caz, după care discută împreună cu colegii tăi despre sursele credibile și cele mai puțin credibile.

Poveste
cu tâlc

Încredere și
lipsă de încredere

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Paul: Andreea... Pot avea încredere în tine?

Andreea: Desigur, Paul. Doar știi acest lucru. Ești unul dintre cei mai buni prieteni ai mei.

Paul: Oh... O poți ajuta atunci pe sora mea la matematică? I-am promis acest lucru, dar am obținut un joc nou și vreau să îl încerc.

Andreea: Paul, nu este frumos să îți încalci promisiunile!

Paul: Dar nu îmi încalc promisiunea... O respecti tu!

„Semne de apreciere” - Fiecare elev va fixa pe spatele său, cu ajutorul colegului (colegii) o foaie de hârtie. Vă veți plimba prin clasă și veți ruga colegii (colegele) să scrie pe foaie enunțuri de genul „Am încredere în tine că ...” (de exemplu, „... îți respecti promisiunile”). La final, după ce nu mai este nimeni care să scrie, fiecare dintre voi veți putea vedea câteva lucruri pentru care vă apreciază colegii.

Încredere și lipsă de încredere

Educație civică
clasa a III-a

1. Realizează un tabel cu două coloane. În prima dintre acestea trece persoane în care ai încredere, iar în cea de a doua persoane în care nu ai încredere. Gândește-te la motivele care te-au făcut să treci fiecare persoană în una dintre coloane.
2. Citiți și discutați fragmentul următor din „Fata babei și fata moșneagului” de Ion Creangă. Este vorba de încredere sau lipsă de încredere? Care pot fi consecințele credinței în persoane care nu sunt demne de încrederea noastră?
„Când se duceau amândouă fetele în sat la șezătoarele sara, fata moșneagului nu se încurca, ci torcea câte-un ciur de fuse, iar fata babei îndruga și ea cu mare greutate câte un fus; și-apoi, când veneau amândouă fetele acasă noaptea târziu, fata babei sărea iute peste pârleaz și zicea iute fetei moșneagului să-i deie ciurul cu fuse, ca să-l ție până va sări și ea. Atunci fata babei, vicleană cum era, lua ciurul și fuga în casă la babă și la moșneag, spunând că ea a tors acele fuse.”

forță = putere, tărie, dinamism, energie, capacitate, dar și violență, presiune, constrângere.

persoană de încredere = persoană pe care te poți baza, pe care poți conta.

sentiment = simțământ, simțire, sensibilitate, atașament.

tâlc = (poveste cu) rost, înțeles, semnificație.

3. Citește cu atenție enunțurile de mai jos. **Apreciază în care situații ar putea fi vorba despre câștigarea încrederii unei persoane și în care situații încrederea unei alte persoane în tine s-ar putea reduce.**
 - a. Spui întotdeauna adevărul.
 - b. Îți ții întotdeauna promisiunile.
 - c. Ajungi aproape întotdeauna mai târziu decât ai promis.
 - d. Îți place ca ceilalți să te ajute, dar tu o faci rareori.
 - e. Păștreci întotdeauna secretele prietenilor (prietenelor).
 - f. Atunci când vorbești cu altcineva, îl privești în ochi.
 - g. Cu tine niciun secret nu este în siguranță.
 - h. Uneori, când nu ai încotro, mai spui câte o minciună.
4. **Orice persoană care sună la ușa noastră este o persoană cunoscută și de încredere? Motivează-ți răspunsul.**

Desenează o hartă imaginară a călătoriei tale pe tărâmul încrederii și lipsei de încredere.

Plasează pe hartă munți, văi, ape etc., acordând fiecăreia dintre acestea un nume care să arate ceea ce te face să acorzi sau să retragi încrederea într-o persoană (de exemplu, „Muntele Minciunii”, „Câmpia Adevărului” etc.).

Încrederea este credința în forțele proprii sau este sentimentul de siguranță față de cineva, credința sau sinceritatea cuiva. Încrederea poate fi în propria persoană, dar și în ceilalți oameni. Ea se dobândește, menține sau se poate recăpăta, nu prin simple vorbe, ci prin **fapte**. În același mod, **lipsa de încredere** se poate manifesta atât în raport cu propria persoană, cât și în raport cu alte persoane.

Sinceritate și minciună

Trăsături morale
ale persoanei

Am primit o nouă scrisoare de la Bogdan, chiar dacă nu sunt încă acasă. Am așteptat această scrisoare cu nerăbdare... Scrisoarea este lungă, Bogdan povestindu-mi aproape pas cu pas ce a mai făcut între timp. Printre toate celelalte, îmi povestește o întâmplare interesantă și chiar îmi cere sfatul.

Bogdan și câțiva dintre prietenii săi au devenit preocupați de istorie. Problema ar fi că nu numai la modul acela normal la vârsta noastră, adică să mai citești ceva, mai vezi un film, ci la modul practic. Au aflat ei că în preajma orașului există ruinele unei vechi cetăți, legendele spunând că de sub acea cetate pleacă tunele foarte lungi, care trec pe sub întregul oraș. Dorind să devină adevărați exploratori, au plecat într-o dimineață spre marginea orașului, au ajuns la cetate, dar nu au putut să-și facă prea mult de lucru pe acolo, cetatea fiind un punct turistic. Înțelegând că în timpul zilei nu vor reuși în explorările lor, au ajuns la concluzia că trebuie să încerce acest lucru noaptea. Au decis atunci să construiască o „mică” minciună prin care părinții să creadă că fiecare va rămâne peste noapte la unul dintre prietenii săi.

Planul părea foarte bine conceput, dar totuși a dat greș. Unul dintre prietenii săi a povestit totul părinților. S-a scuzat față de prietenii săi spunând că nu putea înșela încrederea părinților. Bogdan crede că acel prieten a procedat corect și îmi cere și mie părerea. I-am scris ceea ce știți și voi deja: sinceritatea este o calitate deosebită și nimic nu ne scuză atunci când mințim.

1. Ești de acord cu Ioana că sinceritatea este o calitate?
2. Cum ai fi procedat tu într-o situație asemănătoare cu cea a lui Bogdan și a prietenilor săi?
3. Crezi că este corectă diferența între minciuni „mari” și minciuni „mici”?
4. Gândește-te la o situație în care ai apelat la o minciună, deși nu era cazul. De ce ai procedat astfel?

Privește cu atenție desenele de mai sus. Se spune că minciunile sunt de două feluri: unele care au picioare scurte, iar altele care au nasul lung. Ce se încearcă să se sugereze prin această diferență? Tu spui cu mai multă ușurință adevărul sau apelezi și la minciuni? De ce gen sunt minciunile tale?

Citește cu atenție fragmentele de text de mai jos. Cum ai proceda în continuare în fiecare caz? Notează în caiet modul în care vezi tu continuarea fiecărui text.

Povestea sincerității

„A fost odată ca niciodată un împărat care, simțindu-și apropierea sfârșitului vieții, a hotărât să-și aleagă urmașul la tron. Într-o zi a chemat la el pe toți tinerii din împărăție și le-a spus: «A venit timpul să mă retrag. Vă voi da fiecăruia o sămânță. Mergeți acasă și plantați sămânța, udați-o și să vă întoarceți peste un an cu planta care a crescut din sămânță. Atunci voi judeca după plantele pe care le aduceți și voi alege pe unul dintre voi ca împărat».

După puțină vreme, unii dintre tineri au început să vorbească despre planta lor. Un singur băiat continua să-și verifice zilnic ghiveciul, dar nu creștea nimic. Așa au trecut zilele și din pământ nu ieșea nimic. Toți ceilalți aveau plante mari, doar acest băiat nu avea nimic. Iar în cele din urmă a venit ziua în care trebuiau să se prezinte în fața împăratului. (...)” (Povestea sămânței sincerității)

Sinceritate și minciună

„Sosi și dimineața de duminică. La capătul drumului apăru Tom, ducând o căldare cu var și o bidinea cu coadă. Când dădu cu ochii de gard, întreg peisajul se posomorî și o adâncă melancolie îi întunecă sufletul. Oftând, a muiat bidineaua și a trecut-o peste șipcile gardului. Nu îi plăcea ce avea de făcut. Ce de planuri își făcuse pentru ziua aceea! Ce-o să-și mai bată joc de el prietenii lui! Oare nu ar putea ademeni pe cineva care să lucreze în locul lui? Se scotoci prin buzunare, dar nu găsi nimic.

Deodată îi veni o idee strașnică și măreață! Luă bidineaua și se apucă liniștit de lucru. Nu trecu mult și apăru Ben Rogers care venea țopăind. Tom s-a făcut că nu îl vede și muncea tacticos.” (Aventurile lui Tom Sawyer, după Mark Twain)

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Paul, mi-ai spus că pleci la Sinaia și când colo, mi-ai scris de la Băile Felix. De ce m-ai mințit?

Paul: Îmi cer scuze, dar eram așa grăbit la plecare, încât nu am auzit foarte bine ce ți-am spus.

Faptul că mințim se poate observa și după anumite gesturi și comportamente, pe care le facem fără să vrem. Încercați să mimați astfel de gesturi și comportamente.

1. Citește cu atenție cuvintele de mai jos. **Transcrie în caiet pe acelea dintre ele care sugerează minciuna.**

onestitate	prefăcătorie	ipocrizie
vicleșug	corectitudine	onorabil
înșelăciune	autentic	născocire
fățarnicie	responsabilitate	cinste

2. **Citește cu atenție legenda regelui Midas:**

„Cândva, demult, Apollo (zeul luminii și al muzicii) s-a întrecut cu Pan (protectorul turmelor și al păstorilor), pentru a vedea care dintre ei cântă mai frumos. Apollo a câștigat întrecerea. Totuși, regele Midas, prieten cu Pan, i-a dat întâietate acestuia. Apollo, pentru a-l pedepsi, i-a dat urechi de măgar. Rușinat, Midas le-a ascuns sub o căciulă. Nu a observat decât un singur om: frizerul. Midas i-a spus că dacă va spune cuiva, îl va omorî. Secretul îl măcina însă zi și noapte pe frizer. Simțea nevoia de a spune cuiva ce văzuse. Până la urmă a săpat o groapă în pământ, și-a băgat capul acolo și a șoptit: «Regele Midas are urechi de măgar!», apoi a astupat groapa la loc. Dar din pământ a răsărit o trestie, iar când bătea vântul, aceasta scotea șoaptele frizerului. Astfel, s-a aflat în tot regatul secretul lui Midas.”

Răspunde la următoarele cerințe:

- De ce a fost pedepsit regele Midas?
- Se spune, pornind de la această legendă, că oamenii nu pot ține un secret. Ești de acord?
- Tu, atunci când afli un secret, cum procedezi?

3. **Organizați în perechi, comentați următoarele proverbe. Ce concluzii puteți desprinde despre adevăr și minciună?**

- Adevărul umblă cu capul spart.
- A fost prins cu mâța-n sac.
- Vrea să vândă castraveți grădinarului.
- Ascultă tot, dar nu crede tot!

4. Analizează cu atenție următoarele situații. **Apreciază, în fiecare caz, dacă este vorba despre sinceritate sau despre minciună. Motivează părerea ta pornind de la proverbul potrivit căruia „Minciuna are picioare scurte”.**

- „- Mămico, dă-mi, te rog, 10 lei ca să-i dau omului care strigă pe stradă.
- Ce strigă?
- Înghețată, înghețată!”
- „- Alo, doamna învățătoare, vă anunț că fiica mea este bolnavă și nu poate veni astăzi la școală.
- Am înțeles, dar cu cine vorbesc?
- Eu sunt, adică mama mea este la telefon.”

Realizează două desene prin care să reprezinti „Sinceritatea”, respectiv „Minciuna”.

O persoană poate fi caracterizată atât prin **trăsături morale pozitive**, cât și prin **trăsături morale negative**. **Sinceritatea** este o **trăsătură morală pozitivă**, iar **minciuna** este o **însușire negativă**. O persoană este cu atât mai apreciată, de cei din jur, cu cât are mai multe însușiri pozitive. Un prieten adevărat este cel care ne spune întotdeauna adevărul și nu ne minte, chiar dacă, **uneori, adevărul poate fi dureros**.

adevăr = realitate, ceva de netăgăduit, autenticitate, exactitate, justețe.

ipocrizie = prefăcătorie, fățarnicie, falsitate, lipsit de sinceritate.

minciună = neadevăr, scorneală, falsificare, plămuire.

sinceritate = onestitate, cinste, corectitudine.

Ieri m-am reîntâlnit cu Robert... Băiatul care a produs atâta agitație la magazin. Întâlnirea nu a fost, cel puțin la început, prea plăcută...

Stăteam pe malul râului împreună cu Larisa, bucurându-ne de soare, când am auzit zgomot în spatele nostru. Aproape imediat, peste gardul unei grădini, a apărut Robert cu o creangă de cireș în mână. S-a apropiat în fugă de noi și a întrebat aproape disprețuitor: „- Vrei?” Întrebarea îmi era adresată doar mie. „- Nu sunt singură! Și cred că ai furat cireșele.” „- Nu înțeleg de ce îți pierzi timpul cu ea. Nu poate face nimic... Și ce contează câteva cireșe?” Am întors capul spre Larisa, dorind să văd dacă răutatea băiatului nu a supărat-o. Nu, îl privea surâzătoare. „- Tu trebuie să fii «celebrul» Robert... Cred că pot face totuși destul de multe lucruri, chiar dacă nu văd. Este drept că nu pot sări gardurile pentru a distruge pomii și a supăra oamenii...” Băiatul a rămas, cum se spune, fără grai. „- Mai trece timpul...”, a spus el fără prea multă convingere. „- Frumos mod de a te purta!”, a continuat Larisa.

Am stat mai multe ore împreună, încercând să-l convingem că fapte precum cea din magazin sau furtul cireșelor nu sunt lucruri cu care să te poți mândri. De altfel, după cum ne-a spus, nici nu se mândrea cu ele. Era însă convins că ceilalți abia așteaptă să râdă pe seama sa, așa încât mai bine râde el pe seama lor.

Până ne-am despărțit, am reușit ceva extraordinar: Robert și-a cerut scuze pentru că ne-a supărat și ne-a promis că va încerca să fie ceva mai bun cu cei din jurul său.

Privește cu atenție desenele de mai sus, care ilustrează textul lecției.

Ce părere ai despre modul în care acționează Robert?

Imaginează, în fiecare situație în care faptele lui Robert apreciezi că sunt negative, un alt mod de desfășurare a lucrurilor.

1. Ce înțelegi prin bunătate?
2. Cum apreciezi cuvintele Larisei la adresa lui Robert? A fost bună sau rea? **Motivează-ți răspunsul.**
3. Trebuie să ne manifestăm bunătatea față de orice persoană sau trebuie să facem diferențe?
4. Ce înțelegi prin răutate?
5. Există situații în care ești rău? Este nevoie să fii astfel? **De ce?**

Prietenul secret

Privește cu atenție desenele de mai jos. Ele îți prezintă o poveste. Încearcă să le pui în ordine, iar după aceea să îți imaginezi povestea. Scrie în caiet povestea imaginată, oferindu-i și un titlu.

Bunătate și
răutate

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Paul, ce faci? Te bronzezi?

Paul: Nuuu! Mă încarc cu bunătate...

Andreea: Nu înțeleg. Văd că stai întins la Soare. Asta înseamnă că încerci să te bronzezi.

Paul: Nu. Am aflat că Soarele dă dovadă de bunătate, datorită luminii și căldurii existând viața. În ultima vreme mi s-a spus că dau dovadă uneori de răutate, așa încât încerc să devin mai bun. Mă încarc cu bunătate!

Închipuiți-vă că vă aflați într-o sală de judecată. Procesul a adus față în față „Bunătatea” și „Răutatea”, pentru a vedea care dintre ele este mai avantajoasă. Fiecare va avea un avocat, iar decizia va fi luată de un grup de trei judecători. Ceilalți elevi sunt publicul. La final, după derularea procesului, dezbateți în clasă ceea ce ați putut observa.

1. Citește cu atenție propozițiile următoare. În unele dintre ele sunt amintite comportamente care caracterizează prietenii buni, în timp ce altele caracterizează prietenii răi. **Transcrie în caiet aceste propoziții, ordonându-le în două coloane: „Prietenii buni...” și „Prietenii răi...”.**

- ... te apreciază și te plac așa cum ești.
- ... te doboară pentru a câștiga ei.
- ... au lucruri bune de spus despre prietenii lor.
- ... nu te primesc în grup sau să participi la activități.
- ... te fac să te simți neacceptat sau în nesiguranță.
- ... poți conta pe ei oricând, în fiecare zi.
- ... refuză să recunoască atunci când au greșit.
- ... țin cont de părerea ta atunci când o exprimi.

2. Pelicanul este folosit adesea ca simbol al generozității. Atunci când pescuiește, pelicanul este adesea furat de pescăruși și alte păsări mai mici. Astfel, după ce iese din apă și deschide pliscul, aceste păsări sar și smulg din peștii prinși de acesta. Pelicanul nu se supără, ci pornește în căutarea altei prăzi.

Răspunde următoarelor cerințe:

- De ce crezi că pelicanul se comportă astfel, deși este bine înzestrat pentru a se apăra singur?
- Crezi că în anumite situații ai putea avea un comportament asemănător cu cel al pelicanului? De ce?

bunătate = omenie, generozitate, bunăvoință, amabilitate, blândețe.

bunăvoință = amabilitate, noblețe, generozitate, îngăduință.

generozitate = mărinimie, dărnicie, caritate, omenie.

răutate = neomenie, violență, brutalitate, cruzime, ură etc.

3. **PROIECT „Jurnalul clasei”** - Desenați carduri precum următoarele. Oferiți (prin afișare în clasă, în cadrul unui „Jurnal al clasei”), timp de o săptămână, colegilor care fac fapte bune sau fapte rele astfel de carduri (pentru fiecare faptă bună sau faptă rea se oferă un singur card, de către o singură persoană). Cine a adunat cele mai multe carduri din fiecare tip?

O faptă bună a realizat...

(Numele persoanei care a realizat fapta bună.)

FAPTA:

O faptă rea a realizat...

(Numele persoanei care a realizat fapta rea.)

FAPTA:

Caută proverbe și zicători care să ilustreze avantajele bunătății sau, dimpotrivă, neajunsurile răutății.

A fi bun înseamnă a demonstra că ești cumsecade, inimos, binevoitor, blând, prietenos, cuminte, util, vrednic. **A fi rău** înseamnă, dimpotrivă, a provoca suferințe celor din jurul tău, a strica lucruri, a face lucruri interzise etc. **Bunătatea este o trăsătură morală pozitivă**, iar **răutatea este o trăsătură morală negativă**. Bunătatea se demonstrează prin fapte și nu numai prin vorbe.

Curaj, frică, lașitate

Trăsături morale
ale persoanei

Mai sunt doar câteva zile până voi pleca de la bunici. Deși credeam că la un moment dat mă voi plictisi, fiecare nouă zi este mai plină de evenimente. Spre exemplu, ziua de azi. Mă uitam la desene animate, Larisa ascultând ceea ce îi povesteam eu, când am auzit un vacarm de miorlăituri și lătrături. Am sărit imediat din pat și m-am repezit la fereastră. Cei doi câini ai bunicii se agitau în jurul nukului din curte, de parcă cineva ar fi fost în el. Ridicându-mi privirea am reușit să îl văd agățat de o creangă pe Robert, iar agățată de el o pisică înfoiată.

Am sărit repede pe geam, ceea ce n-aș fi făcut în alte condiții, și am alungat câinii. „Mulțumesc, a spus Robert după ce a ajuns din nou cu picioarele pe pământ. Nu îmi este frică de câini, dar cred că Rafael are probleme...” Încearca să mă convingă că nu era laș, deși nici măcar nu credeam așa ceva.

Larisa a fost deosebit de încântată de motan, deși nu putea să îl vadă. El a inspectat cu rapiditate întreaga cameră, hotărând în cele din urmă că cel mai bine este în pat, lângă ea. Noi ne-am uitat mai departe la desene animate. Este drept că nu am mai fost prea atentă. Mă întrebam dacă modul în care a procedat Robert însemna lașitate sau, dimpotrivă, curaj. Mi-am adus aminte și de ziua în care ne-am împrietenit, furtul cireșelor fiind considerat de el, pe atunci, un act de curaj. Nu cred că mai este de aceeași părere. A face un lucru rău nu poate însemna că ești curajos, după cum a te proteja de un pericol nu înseamnă lașitate.

1. Trebuie să ne dovedim curajoși în orice situație?
2. Care crezi că sunt motivele pentru care uneori ne este frică?
3. Dacă renunțăm să facem un lucru negativ, înseamnă că suntem lași? Motivează răspunsul tău.
4. Ai dovedit lașitate vreodată? Care crezi că au fost motivele?
5. Ești de acord cu concluzia loanei? De ce?

Privește cu atenție desenele de mai sus. Crezi că în aceste desene este vorba despre curaj, frică sau despre lașitate? Lașitatea trebuie confundată cu frica? Motivează răspunsul tău. Precizează situații în care ai dat dovadă de curaj.

Privește cu atenție desenele de mai jos. Ele încearcă să prezinte mai multe forme ale curajului. Identifică aceste forme și explică, în caiet, în ce constă fiecare dintre ele.

Atelierul de dezvoltare personală

Curaj și frică

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Ce mai faci?

Paul: Am încercat să mă antrenez să devin curajos.

Andreea: Cum?

Paul: Făceam o boacăna, după care mă duceam să îi spun mamei mele. Iar făceam o boacăna, iar mă duceam să îi spun.

Andreea: Ciudat antrenament.

Paul: Da... Cred că și mama este de aceeași părere. M-a cam certat a doua oară. Dar tot ea mi-a spus că dă dovadă de curaj cel care își recunoaște greșelile. Nu încercam decât să devin mai repede curajos.

„Promit să...” - Pe rând, fiecare elev se va ridica și va formula o propoziție care începe cu „Promit să...”, prin care să încerce să depășească una din temerile sale. De exemplu: „Promit să nu îmi fie teamă să spun adevărul”, „Promit să nu îmi fie teamă de întuneric”, „Promit să sar în ajutorul prietenilor mei atunci când este nevoie” etc.

1. În coloana A sunt enumerate trăsături morale. În coloana B sunt enumerate situații în care se manifestă aceste trăsături. **Asociază corect trăsăturile morale cu situațiile corespunzătoare.**

Coloana A

- curaj
- teamă
- lașitate

Coloana B

- A lua apărarea, într-un grup, celui mai slab.
 - A refuza un prieten atunci când îți propune să faceți un lucru rău.
 - A refuza să urci undeva la înălțime, deși nu există niciun pericol.
 - A lăsa ca altcineva să fie pedepsit în locul tău.
 - A evita uneori situațiile noi sau schimbările.
 - A refuza să recunoști o greșeală pe care ai făcut-o.
 - A evita să te aventurezi pe un drum necunoscut.
 - A refuza să ajuți un prieten atunci când poți să o faci și nu este niciun pericol.
 - A susține o idee corectă, chiar dacă unii prieteni nu sunt de acord cu aceasta.
2. Care crezi că este cea mai potrivită atitudine față de o persoană fricoasă? Motivează opțiunea ta.
- O ironizăm ori de câte ori avem ocazia.
 - Încercăm să evităm, cât se poate, astfel de persoane.
 - Nu trebuie să îi mai acordăm încrederea noastră. Nu ne putem baza pe ea.
 - Încercăm să îi explicăm că nu are de ce să îi fie frică și o ajutăm să își învingă teama.

3. Privește cu atenție desenele de mai jos și apreciază dacă este vorba despre curaj în acele situații sau nu. Dezbateți în perechi sau pe grupe de patru elevi fiecare situație.

Caută și colecționează imagini cu persoane care au dat dovadă de curaj și eroism.

Curajul înseamnă îndrăzneală, eroism, cucerire, curaj. **Frica** înseamnă teamă, spaimă, înfricoșare. **Lașitatea** este lipsa de curaj și de onoare. **Curajul** este o **trăsătură morală pozitivă**, în timp ce **lașitatea** este o **trăsătură morală negativă**. **A te proteja de pericole nu înseamnă lașitate**. Teamă de anumite lucruri pe care le credem periculoase, dar nu sunt astfel, poate fi învinsă.

curajos = brav, îndrăzneț, temerar, neînfricat, viteaz, dârz.

frică = tulburare provocată de un pericol real sau imaginar, lipsă de curaj, teamă.

laș = fricos, temător, mișel, lipsit de curaj și de onoare.

teamă = frică, neliniște, spaimă, groază.

SUNT MÂNDRA DE
ȘCOALA MEA.
AVEM GĂLE-ȚĂI BUNE
REZULTATE DIN ORAS!

DA, AVEM
O ȚARĂ FĂCIMOȘĂ.
POT SAUHE GĂ
SUNT MÂNDRA DE
ȚARA MEA!

AM CĂȘTIGAT
CONCERȘII DE
CULTURĂ GENERALĂ
DAR NU MĂI PENTRU
CĂ AM FOST
O COȘIVĂ.

Privește cu atenție desenele de mai sus.

Crezi că este vorba despre modestie sau despre lipsă de modestie? De ce?

Îți poți aminti situații în care ai dat dovadă de lipsă de modestie? Care au fost motivele care te-au determinat să renunți la modestie?

Sunt încă supărată... Astăzi, venind de la magazin spre casa bunicilor, m-am întâlnit cu o colegă de școală cu care nu mă înțeleg foarte bine. Am fost puțin surprinsă. Nu mă întâlnisem niciodată cu ea în satul bunicilor. Am aflat după aceea că este în vizită la o verișoară, o fată din sat pe care o cunosc.

Apropiindu-mă de ele, le-am salutat politicoasă și mi-am văzut de drum. Liliana, fata din sat, mi-a răspuns la salut. Sorana s-a făcut că nu mă recunoaște. Am auzit-o, după ce le-am depășit, spunând: „O îngâmfată!”... Și au început să râdă.

Aproape am alergat până la casa bunicilor. M-am retras repede în camera mea. Sunt oare o persoană îngâmfată? Nu plângeam încă, dar știți voi senzația aceea când vi s-a făcut o nedreptate și nu știți cum să rezolvați lucrurile.

După o vreme m-am liniștit și am încercat să mă gândesc la situație... Sorana era supărată de la o întâlnire a Consiliului elevilor. Încerca, din nou, ca doar ea să fie responsabilă de mai multe acțiuni care urmau să fie realizate. Eu m-am ridicat atunci și am spus: „Sorana este o bună conducătoare. Fiind însă mai multe acțiuni, fiecare ar putea fi coordonată de altcineva. Fiecare dintre noi a dovedit că este cel mai bun la câte ceva. Putem alege în funcție de lucrurile la care ne pricepem cel mai bine.”

În cele din urmă a fost adoptată propunerea mea. Eu am fost însărcinată cu organizarea concursului de cultură generală. De atunci Sorana mă privește cu dispreț, iar acum am aflat că mă consideră o persoană îngâmfată. Chiar sunt o astfel de persoană?

1. Ce părere ai? Ioana poate fi considerată o persoană îngâmfată, lipsită de modestie?
2. Cum apreciezi comportamentul Soranei? În cazul ei crezi că poate fi vorba de lipsă de modestie? De ce?
3. Tu cum te apreciezi? Ca o persoană modestă sau uneori dai dovadă de lipsă de modestie?

Aici să sari!

Privește cu atenție desenele de mai jos, care încearcă să prezinte diferite forme ale modestiei și ale lipsei de modestie. Identifică, în fiecare caz, despre ce este vorba.

Modestie și lipsă de modestie

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Paul: Ești curajos! Ești foarte bun la fotbal!...

Andreea: Paul, ce faci?

Paul: Învăț să fiu modest, adică să-mi recunosc propriile merite, la ce sunt bun.

Andreea: Dar așa cum o faci tu este mai curând lipsă de modestie...

Paul: Nuuu... Trebuie să ai încredere în tine și să spui tuturor ce poți face tu. Altfel, vor spune că ești prea mândru...

Organizați în grupuri de 4-6 elevi identificați o situație în care este vorba de lipsă de modestie și încercați să o ilustrați printr-o mică scenetă. Prezentați în fața clasei sceneta realizată.

După ce fiecare scenetă a fost prezentată, identificați despre ce a fost vorba în ea. La final, discutați situațiile prezentate.

Modestie și lipsă de modestie

Educație civică
clasa a III-a

1. Precizează care dintre termenii de mai jos pot exprima modestia și care lipsa de modestie:

cumpătare		îngâmfare
aroganță	modestie	chibzuință
moderație	lipsă de modestie	imparțialitate
trufie	modestie	echilibru
laudă de sine		fudulie

2. Desenele de mai jos o înfățișează pe Ioana în mai multe situații: arogantă, modestă și îngâmfată. Încearcă să o desenezi pe Ioana sau un alt personaj și în alte situații care ilustrează modestia sau lipsa de modestie. Prezintă colegilor tăi desenele realizate.

3. Se spune că modestia este o calitate doar dacă este sinceră, reală. Dacă nu este astfel, încercăm de fapt să îi înșelăm pe cei din jurul nostru. Organizați în perechi sau pe grupe de patru elevi, dezbateți această idee. Prezentați colegilor de clasă concluzia la care ați ajuns.

aroganță = a ne considera și a le arăta celorlalți că le suntem superiori; cu purtare obraznică și sfidătoare.

chibzuit = echilibrat, calculat, care apreciază corect lucrurile.

îngâmfare = fudulie, exagerare a propriilor însușiri.

modestie = însușirea de a fi modest, a nu exagera importanța acțiunilor și ideilor noastre.

trufaș = exagerat de mândru, îngâmfat.

4. Citește cu atenție textul următor:

„Carol Nobis e de o îngâmfare nemaipomenită. Se șterge pe mânecă mereu cu dispreț, când Precossi îl atinge în treacăt! E îngâmfat, fiindcă tatăl său e foarte bogat. Dar ce? Tatăl lui Derossi nu e și el bogat? Ar vrea să aibă o bancă numai pentru dânsul; i-e tot frică de toți că îl murdăresc. Se uită la toți de sus până jos; mereu îi joacă pe buze un zâmbet disprețuitor. Vai de acela care, ieșind din bancă, l-ar atinge măcar cu piciorul! Pentru un lucru de nimic îți aruncă o ocară în obraz, sau te amenință că o să aducă la școală pe tatăl său.” (Îngâmfare, după Edmondo de Amicis)

Răspunde la următoarele cerințe:

- Precizează motivele pentru care Carol Nobis este apreciat ca îngâmfat.
- Cum crezi că ar trebui să se comporte colegii lui Carol Nobis față de acesta?
- Crezi că pot exista motive pentru a deveni îngâmfăți? De ce?

Colecționează proverbe despre modestie și lipsa de modestie.

Încearcă să îl ilustrezi pe fiecare dintre ele prin una dintre următoarele posibilități: un desen, o fotografie sau un fragment literar.

Modestia este o trăsătură morală pozitivă, în timp ce **lipsa de modestie** este o trăsătură morală negativă. **A fi modest** înseamnă a te aprecia așa cum ești, fără să exagerezi, dar și fără să te subestimezi. **Lipsa de modestie** se poate manifesta prin lauda de sine, aroganță, înfumurare etc. A arăta mulțumire și apreciere, mândrie, fără a exagera, față de reușitele proprii sau alte lucruri nu înseamnă lipsă de modestie.

Recapitulare. Evaluare

Trăsături morale ale persoanei

Bună! După cum vezi ne reîntâlnim... Ți-a plăcut „călătoria” de-a lungul trăsăturilor morale ale persoanei? Cred că răspunsul tău este afirmativ. La rugămintea loanei am mai pregătit însă o aventură. Ești pregătit? Să pornim... Ah, dar avem nevoie de o hartă. Ia o coală de hârtie și desenează: câmpii, munți, dealuri, ape etc. Utilizează formele de relief pentru a sugera o întrebare (precum în exemplele de mai jos, scriind întrebările pe hartă). Formulează în cazul fiecărei forme de relief o singură întrebare. Spre exemplu, în cazul câmpiei poți întreba „Ce înseamnă a fi curajos?”, iar dacă această câmpie se învecinează cu o pădure, iar drumul ne poartă pe acolo, poți întreba „Îmi poți spune mai multe despre curaj?” etc. Oferă propria hartă unuia dintre colegi (uneia dintre colege) pentru „porni la drum” pe cărămizul trăsăturilor morale ale persoanei. Dacă nu reușește să parcurgă întreaga hartă creată de tine, îl poți ajuta... Succes!

Ce este/ce înseamnă...

- ... bunătatea?
- ... sinceritatea?
- ... curajul?
- ... respectul?
- ... încrederea?

Poți spune mai multe despre...

- ... sinceritate?
- ... bunătate?
- ... modestie?
- ...

De ce crezi că...

- ... bunătatea este o trăsătură morală pozitivă?
- ... trebuie să dovedim respect?

De unde crezi că...

- ... provine încrederea celorlalți în noi?
- ... provine curajul?
- ...

Ce întrebare ar mai fi despre...

- ... încredere?
- ... modestie?
- ...

Ce ai putea face pentru a fi...

- ... mai curajos?
- ... mai bun?
- ...

1. În coloana A de mai jos sunt precizate posibile trăsături morale ale unei persoane, în timp ce în coloana B sunt precizate posibile descrieri ale acestora. **Asociază fiecare trăsătură morală cu una dintre descrieri.**

Coloana A

- Sinceritate
- Încredere
- Respect
- Curaj
- Modestie
- Bunătate

Coloana B

- A îndrăzni să faci ceea ce este corect și bine.
- A ajuta, fără să ți se ceară, pe cel care are nevoie de ajutor.
- A spune adevărul, chiar și atunci când este greu să o faci.
- Credința că vei realiza ceva ce ți-ai propus prin forțele proprii.
- A accepta ca normale diferențele dintre tine și o altă persoană.
- A nu aminti tot timpul de realizările tale.
- A face tot ceea ce trebuie să faci la timp.

2. Identifică, din literatură, pentru fiecare trăsătură morală studiată, atât în cazul celor pozitive, cât și în cazul celor negative, câte un personaj prin care acestea pot fi ilustrate.

3. Scrie, în caiet, șase enunțuri pentru șase dintre trăsăturile morale învățate. Utilizează atât trăsături morale pozitive, cât și trăsături morale negative.

4. Citește cu atenție următoarele proverbe și precizează în fiecare caz despre ce trăsătură morală a unei persoane poate fi vorba:

- Ce ție nu-ți place, altuia nu face!
- La plăcinte înainte, la război înapoi.
- Respectă pentru a fi respectat!
- Capul plecat, sabia nu-l taie.
- Dar din dar se face rai.
- Tinerii înaintea bătrânilor să aibă ochi, nu gură.

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Ce meșterești acolo?

Paul: O decorație pentru pisoii mei: „Cel mai moral pisoii”.

Andreea: Dar un pisoii nu poate avea trăsături morale!

Paul: De ce nu? Astăzi a dovedit curaj - a alungat pisica vecinilor care bătea un pisoii mai mic, și-a recunoscut greșeala de a-mi fi furat gogoșa - își pune coada între picioare când îl cert etc. Deci, este un pisoii moral!

5. Citește cu atenție următoarea listă de trăsături morale: *lașitate, răutate, bunătate, lipsă de respect, încredere, sinceritate, modestie, lipsă de încredere, respect, curaj, lipsă de modestie și minciună.*

Completează tabelul, făcând diferența între trăsăturile morale pozitive și trăsăturile morale negative.

Trăsături morale pozitive	Trăsături morale negative

6. Gândește-te la propriile trăsături morale, atât pozitive, cât și negative. În raport cu cele pozitive scrie, în caiet, trei propoziții care încep cu „Promit să ...”. În raport cu cele negative scrie, în caiet, trei propoziții care încep cu „Promit să nu mai ...”.

- Promit să
- Promit să
- Promit să
- Promit să nu mai
- Promit să nu mai
- Promit să nu mai

O scurtă recapitulare...

Persoana

Ce înseamnă
să fim persoane?

Cine sunt eu?

Suntem diferiți...

Eu, tu, ei...

Individual, iar după aceea
pe grupe de elevi, încercați
să vă reamintiți ceea ce
ați studiat
în cadrul fiecăreia
dintre lecții.

Individual, iar după aceea
pe grupe de elevi, stabiliți
care a fost cel mai interesant
lucru învățat în semestrul I
la Educație civică.
Justificați alegerea făcută.

Curaj, frică,
lașitate

Modestie și
lipsă de modestie

Sinceritate și
minciună

Bunătate și
răutate

Respect și
lipsă de respect

Trăsături morale ale
persoanei

Încredere și
lipsă de încredere

Trăsături morale
ale persoanei

Raporturile noastre cu lucrurile

Lecția 1 *Ce sunt lucrurile?*

Lecția 2 *Lucrurile care mă reprezintă...*

Lecția 3 *Atitudini față de lucruri*

Lecția 4 *Mă joc, învăț, muncesc...*

Recapitulare și evaluare

Dacă îți mai aduci aminte, în cadrul primelor lecții am făcut diferența între **persoane** și **alte ființe care nu au calitatea de persoane**. De asemenea, pentru a putea vorbi doar despre persoane, am făcut diferența între acestea și toate cele câte există, **fără a avea însă calitatea de ființă: lucrurile**.

Lucrurile sunt pretutindeni în jurul nostru. Unele dintre ele **provin din natură**, iar altele sunt **create de om**. Ele ne sunt necesare, fiecare lucru având un rost. De altfel, ne-ar fi foarte greu să ne imaginăm viața noastră fără lucruri: doar cu ajutorul lor putem realiza activități precum **jocul, învățarea, munca** etc. Având în vedere toate acestea, se impune **să avem grijă de lucruri** și să le utilizăm cât se poate de bine.

O să vă pară incredibil ceea ce am făcut, dar cred că a meritat osteneala. Cu câteva zile înainte să plec de la bunici, am reușit să-mi conving bunicul, să mergem în excursie. Unde? Pe dealurile din apropiere. Desigur, nimic extraordinar în acest lucru, dacă nu ar fi fost vorba și de Larisa... Am luat-o cu noi și pe ea.

Eu, Larisa, Robert și bunicul am pornit așadar, pe cărarea ce începea în apropierea casei, spre înălțimile care se zăreau nu foarte departe. Deși la o primă vedere părea destul de simplu să ajungi la ele, în realitate am mers vreme de două ore. Peisajul era însă foarte frumos. Pădurea de stejari, întreruptă din ce în ce mai mult de brazi verzi, poienile pline de flori și aerul plin de ciripitul păsărelor au făcut din drum o încântare.

Nu am mers foarte repede. Bunicul este destul de în vârstă și de aceea se mișcă mai anevoie sprijinit în bastonul lui cioplit din lemn de cireș. Larisei nu i-am dus prea mult grija. Se mișca destul de bine. În plus, Robert a dus-o aproape tot timpul de mână, dovedindu-se foarte grijuliu. Doar din când în când îi dădea drumul pentru a realiza fotografii cu aparatul său digital.

Ajunși pe cea mai înaltă culme, am fost încântați de ceea ce puteam zări: satul bunicilor, munții undeva în depărtare, firul șerpuit al râului, totul sub un cer de un albastru intens. Mi-am adus aminte la un moment dat că Larisa nu putea vedea și am privit puțin tristă spre ea. Nu era cazul, pe chipul ei se citea fericirea, mai ales că Robert îi povestea cu lux de amănunte tot ceea ce se putea zări.

Privește cu atenție desenele de mai sus. Identifică lucrurile prezente în aceste desene și scrie în caiet numele fiecăruia dintre ele.

Numește pentru fiecare lucru identificat o activitate sau o întrebuintare a acestuia.

1. Recitește cu atenție textul și încearcă să realizezi o listă cu cât mai multe cuvinte care denumesc lucruri.
2. Cercetează cu atenție lista realizată și grupează lucrurile în funcție de asemănările dintre ele.
3. Printre lucrurile identificate, crezi că există și lucruri care nu sunt necesare? Argumentează răspunsul oferit.

Privește cu atenție desenele de mai jos, în care sunt înfățișate persoane care desfășoară diferite activități. Cineva a încurcat însă lucrurile utilizate în fiecare activitate. Identifică activitățile realizate și lucrurile care sunt necesare pentru fiecare dintre acestea.

Eu, tigia...

Ce sunt lucrurile?

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Paul: Ce mai faci?

Andreea: Mă plictisesc și îmi fac de lucru...

Paul: Ce lucru faci?

Andreea: Paul! Nu fac niciun lucru. Doar îmi ordonez camera...

Paul: Ah! Ai de-a face cu lucruri. Și eu am avut de lucru: abia am terminat de mâncat sandwichul.

Andreea: Oh, Paul!

În grupe de patru elevi, imaginați-vă că urmează să naufragați pe o insulă pustie. Puteți salva și lua cu voi doar zece lucruri. Realizați, punându-vă de acord, o listă cu lucrurile respective. Motivați alegerile făcute.

1. Citește cu atenție și ghicește răspunsul.

- Ce-i gata
Și tot trebuie gătit?
- Are foi și scoartă,
Dar nu e copac,
Cine-o înțelege
Minte are-n cap.
- Cine are dinți mulți
Și nu poate mușca?
- E făcut de muncitori
Și trăiește pe ogor;
Toată ziua el muncește,
Urlă de te-nnebunește.
- Și afară și în casă,
Ghici ce e?
- Am picioare dar nu merg,
Oboseala o-nțeleg.

2. Știi că lucrurile au și ele istoria lor? Mai jos poți observa câteva imagini în care este prezentată o scurtă istorie a instrumentelor de scris. Ordinea lor a fost însă amestecată. **Ordonează, motivat, imaginile astfel încât să se respecte ordinea temporală a apariției lor.**

a făuri = a face, a realiza, a produce un lucru.

întrebuințare = folosire, utilizare a ceva într-un anumit scop.

nevoie = trebuință, necesitate, cerință, ceea ce trebuie făcut.

scop = țintă, obiectiv, țel, ceea ce își propune cineva să realizeze.

3. Citește cu atenție următorul text:

„Încă de ieri a început să ningă cu fulgi deși și mari ca florile de iasomie. Elevii, priveau cu mare plăcere ninsoarea care bătea în geamurile clasei, apoi se așezau grămadă pe pervazul ferestrelor. Erau fericiți și se gândeau la fulgii de zăpadă, la ghețușul pe care aveau să alunece unul după altul și la focul din soba de acasă. Ce frumusețe, ce bucurie a fost la ieșire! Toți zburdau pe stradă, strigând și îmbrâncindu-se în ninsoare ca niște cățeluși în apă. Părinții, care așteptau afară, aveau umbrelele albe, gardianul avea coiful alb.”
(*Ninsoarea*, după Edmondo de Amicis)

Realizează un tabel cu două coloane. În prima coloană notează, din text, lucrurile create de natură, iar în cea de a doua coloană lucrurile create de om. Compară tabelul tău cu cel al colegului/colegei și discutați despre diferențele descoperite.

Colecționează imagini prin care să ilustrezi istoria unui lucru.

Tot ceea ce există în natură, în afară de ființe sunt **lucruri**. Lucrurile pot fi **găsite de-a gata în natură** sau sunt **făurite de om**. Lucrurile făurite de oameni sunt **obiecte** realizate pentru a le satisface o nevoie. **Ele nu au viață, nu gândesc, nu vorbesc, nu acționează, nu simt, nu au voință, deci ele nu pot fi persoane**. Lucrurile pot fi folosite în diferite **scopuri**, iar noi trebuie **să cunoaștem aceste scopuri**.

Lucrurile care mă reprezintă

Raporturile noastre cu lucrurile

Vacanța a rămas undeva în urmă. Am revenit acasă și în ultimele zile nu fac decât să mă pregătesc pentru prima zi de școală. Desigur, atunci când citiți aceste rânduri, ea a rămas deja în urmă...

Acum nu îmi mai văd însă capul de treabă. Camera mea arată ca un magazin plin cu lucrurile necesare unui elev, iar eu trebuie să pun ordine în toate acestea. De fapt, am început de câteva zile. Am scris în primul rând, pe fiecare caiet, numele meu, clasa și materia pentru care îl voi folosi. Le-am aranjat după aceea frumos în biroul meu. Lângă ele am pus stiloul, creioanele colorate și toate celelalte rechizite. Ce păcat că nu-mi pot scrie numele și pe ele. Cred că este posibil, dar mă gândesc că ar fi scump. Părinții au cheltuit oricum o grămadă de bani cu mine.

Ceea ce îmi place însă cel mai mult este uniforma. Nu știu dacă voi, la școala voastră, purtați uniformă, dar noi o facem. Și chiar ne place. La început, prin clasa întâi, nu am fost de acord, dar am văzut după aceea că ne putem recunoaște mai ușor printre elevii altor școli. Suntem, de altfel, mândri de școala noastră. Este cea mai bună din oraș.

Știți cum a ajuns să-mi placă uniforma? Am adăugat ceva care să mă reprezinte: o cravată foarte subțire din piele. Deși credeam că doamna învățătoare nu o să fie de acord, chiar i-a plăcut. Anul trecut au apărut și alte fete cu o astfel de cravată. Adevărul este că și lor le stă bine. Între timp m-am gândit că ar fi bine să mai adaug ceva. Părinții mi-au cumpărat o bască foarte drăguță... O voi purta în prima zi de școală.

1. Cu ce probleme se confruntă loana?
2. Crezi că fiecare lucru personal are locul său precis sau poate sta oriunde?
3. Se poate spune că unele lucruri ne reprezintă mai mult decât altele?
4. Precizează câteva lucruri care crezi că te reprezintă.
5. Identifică motive pentru care crezi că loana încearcă să adauge câte ceva uniformei sale.

Privește cu atenție imaginile de mai sus.

Precizează care dintre atitudinile prezentate mai sus sunt corecte.

În cazul atitudinilor pe care le apreciezi ca fiind incorecte, arată care ar fi atitudinea corectă.

Lucrurile care mă reprezintă

Educație civică
clasa a III-a

Privește cu atenție imaginile de mai jos. Fiecare dintre persoane colecționează ceva. Identifică despre ce este vorba și apreciază dacă tu ai putea realiza sau nu o astfel de colecție. **Motivează** răspunsul tău.

Ce ne reprezintă?

Lucrurile care mă reprezintă...

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Paul, ce faci?

Paul: Mă dedic pasiunii mele...

Andreea: Ce pasiune? Văd că doar că stai întins într-un hamac...

Paul: Da. Îmi place când și când să lenevesc, iar în hamac o fac cel mai bine.

Andreea: Dar a avea o pasiune, înseamnă a face ceva...

Paul: Ceva ce-ți place. Mie îmi place să lenevesc, astfel încât aceasta este pasiunea mea...

Imaginați-vă că de mâine fiecare persoană va fi limitată la a deține doar zece lucruri, cele mai dragi. Încercați, fiecare dintre voi, să realizați câte o listă cu zece lucruri la care țineți cel mai mult. Fiecare elev va citi lista proprie în fața clasei.

1. Privește cu atenție imaginile de mai jos, care îți prezintă camerele a doi copii. **Ce poți spune despre cei doi copii? Crezi că modul în care arată camera fiecăruia dintre ei îți arată ceva despre firea lor?**

2. Privește cu atenție imaginile următoare. Fiecare dintre ele prezintă o anumită pasiune. **Identifică pasiunea și enumeră lucrurile de care este nevoie pentru realizarea acelei pasiuni.**

3. **Crezi că lucrurile cu care te joci spun ceva despre tine? Discută cu colegul (colega) de bancă și formulează un răspuns comun.**

4. **Trebuie să avem grijă de lucrurile personale, mai ales de cele care considerăm că ne reprezintă? Motivează răspunsul tău, arătând ce faci pentru a te îngriji de lucrurile tale.**

Care dintre lucrurile tale crezi că te reprezintă cel mai mult? Realizează un desen sau un colaj cu acesta.

Fiecare lucru are un rost, iar modul în care le obținem ne exprimă. Astfel, starea jucăriilor, colecțiile, camerele noastre, dar și modul în care ne îmbrăcăm spun foarte mult despre noi: suntem ordonați sau nu, suntem interesați sau nu de anumite lucruri, manifestăm grijă sau neglijență etc. Cărțile, obiectele de artă și tehnica spun multe despre creatorii lor și, de aceea, trebuie să manifestăm respect, deoarece **lucrurile ne fac viața mai ușoară și mai frumoasă.**

colecție = serie de obiecte de același fel sau de aceeași categorie, adunate și ordonate.

fire = felul de a fi al unei persoane.

pasiune = înclinația de a face ceva, de a studia ceva sistematic, resimțind plăcere atunci când realizăm acel lucru.

A fost și prima zi de școală. Totul a fost foarte frumos, deși m-am certat cu unul dintre colegi. După ce am participat la deschiderea festivă a anului școlar, am mers în clase pentru a ne primi manualele. Eram foarte curioși să vedem cum arată noile manuale. În pauza pe care am primit-o după aceea, un coleg nou a început să scrie foarte mare, pe prima pagină a fiecărui manual, propriul nume. „- De ce le distrugi? am exclamat.” „- Doar sunt ale mele, mi-a răspuns el disprețuitor. Fac ce vreau cu ele!” I-am explicat că, de fapt, nu sunt ale lui, urmând să le înapoiem la sfârșitul anului școlar. „Știu, a răspuns el superior, dar îmi vor cumpăra părinții altele.” L-am întrebat dacă vor cumpăra și o altă bancă, între timp observând că își scrisese propriul nume pe aceasta. A ridicat din umeri și fără să mai spună nimic a plecat.

Când a revenit doamna învățătoare în clasă a observat imediat numele scris pe bancă. A încercat să-i explice noului coleg că trebuie să avem grijă de lucruri, atât de cele personale, cât și de cele care aparțin tuturor. Chiar a oferit și un exemplu pozitiv, pe Maria, care deja îmbrăcase manualele în coperti.

Trecând peste acest moment mai neplăcut, a fost foarte interesant după încheierea cursurilor. Am rămas eu, Maria și Raluca, doamna învățătoare dorind să ne explice ce trebuie să mai facem pentru excursia din Franța. În primul rând trebuie să continuăm să ne pregătim pentru probele la care participăm, dar trebuie să construim și un lucru reprezentativ pentru echipa noastră. Ce de treabă!

Privește cu atenție imaginile de mai sus.

Precizează despre ce gen de lucruri este vorba în aceste imagini. Sunt lucruri personale sau unele care se utilizează în comun?

Care este atitudinea corectă în raport cu lucrurile comune?

1. Ce moduri de a ne purta cu lucrurile sunt amintite în text? Cu care dintre aceste moduri ești de acord? De ce?
2. Trebuie să ne purtăm cu grijă doar în raport cu lucrurile noastre sau și în raport cu cele care nu ne aparțin?
3. În general, în raport cu lucrurile care nu sunt ale noastre ne purtăm mai neglijent. De ce crezi că este răspândită o astfel de atitudine?

Cercetează cu atenție desenele de mai jos. Apreciază în fiecare caz dacă atitudinea persoanelor în cauză este corectă sau nu. În măsura în care apreciezi că nu este corectă, arată cum ar trebui să procedeze.

**Arta
reciclării**

**Atitudini față
de lucruri**

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Paul, de ce alergi dintr-o parte în alta a tablei de șah?

Paul: Joc șah...

Andreea: De ce nu cauți pe cineva cu care să joci? Cred că ar fi mult mai interesant. Uite, așa putea să joc eu cu tine...

Paul: Ai un joc de șah? Am căutat pe cineva care să aibă un joc de șah pentru a juca împreună, dar nu am găsit...

Andreea: La ce ne mai trebuie încă un joc de șah?

Paul: Acesta este al meu. Este un lucru personal, așa că nu poate fi dat și altora. Pentru a putea juca împreună șah, trebuie să ai și tu un joc de șah...

Fiecare dintre voi își va imagina că este un lucru. Gândiți-vă la modul în care lucrul este obținut, la modul de utilizare, la modul de păstrare, dar mai ales la modul în care ați dori ca oamenii să se poarte cu voi dacă ați fi acele lucruri. Prezentați, pe rând, ceea ce ați imaginat. Colegii trebuie să recunoască lucrul despre care este vorba.

Atitudini față de lucruri

Educație civică
clasa a III-a

1. Realizează o listă cu cinci lucruri care sunt proprietatea ta personală, cinci lucruri care sunt proprietatea familiei și cinci lucruri care sunt proprietatea tuturor oamenilor din localitatea ta.

2. Pe grupe de elevi, comentați câte una dintre imaginile de mai jos. Prezentați colegilor voștri problema identificată și ce apreciați că ar trebui să facă fiecare dintre personaje.

4. Expresiile de mai jos formau inițial propoziții cu înțeles. Amestecate, ele nu prea mai au înțeles. Pune în ordine expresiile astfel încât lucrurile să capete din nou înțeles.

Lucrurile care aparțin
sunt lucruri comune.
În raport cu orice lucru
de ajutor.
fiecăruia dintre noi
sunt lucruri personale.
Lucrurile care pot fi utilizate
trebuie să ne purtăm
astfel încât ele să ne fie
cu grijă,
de mai multe persoane
cât mai mult timp

3. Sunt lucruri care la un moment dat nu ne mai sunt necesare sau pe care nu le mai vrem. Pe grupe de elevi, dezbateți ce putem face cu lucrurile în astfel de situații. Realizați, în fiecare grupă, o listă de moduri în care putem scăpa de astfel de lucruri. Prezentați colegilor lista și, împreună cu aceștia, realizați o listă la nivelul clasei.

Realizează o compunere despre lucrul tău preferat. Oferă un titlu sugestiv compunerii tale.

Lucrurile sunt proprietatea oamenilor, care pot să le utilizeze după cum doresc. Un lucru poate să aparțină unei singure persoane sau mai multor persoane. În primul caz vorbim de **lucruri personale**, iar în cel de al doilea de **lucruri comune**. Indiferent de numărul de proprietari, **lucrurile trebuie păstrate și utilizate cu grijă**, fără să le deteriorăm sau să le distrugem.

atitudine = fel de a fi sau de a se comporta.

grijă = interes deosebit, preocupare pentru cineva sau ceva, atenție acordată unei ființe, unei probleme etc.

proprietate = stăpânire deplină asupra unui bun (lucru); dreptul de a poseda și de a folosi un bun.

Astăzi a fost ziua cea mare... Am primit de la părinții mei un calculator numai al meu. După terminarea orelor am fost împreună cu ei la un magazin specializat, iar acum nu vă mai scriu pe o foaie de hârtie.

Desigur, înainte să mă apuc să vă scriu mi-am făcut teme. Nu a fost ușor, am muncit destul de mult, dar totul a mers parcă mai repede. Este drept că am utilizat și calculatorul pentru acest lucru. La tema de la științe am putut consulta o enciclopedie, reușind să înțeleg astfel mult mai repede despre ce este vorba.

Pentru prima dată abia aștept să termin aceste rânduri pentru voi. Nu înseamnă că vă neglijez, dar ard de nerăbdare să încerc și jocul pe care tatăl meu mi l-a cumpărat. Se pare că este foarte interesant: trebuie să-ți valorifici cunoștințele de geografie pentru a reuși să faci înconjurul lumii într-un timp determinat. Sper să mă descurc...

Nu voi încheia totuși înainte să vă povestesc și ceva despre Raluca. Astăzi și-a uitat instrumentele de scris acasă și de aceea a fost într-o continuă agitație. Ba avea nevoie de un stilou, ba îi trebuia creionul... A fost atât de stresată încât a ajuns să deseneze cu stiloul și să scrie cu o cariocă la matematică. Cât de necesare ne sunt lucrurile în orice facem! Nu poți să-ți faci treaba, nu poți să înveți și nici măcar nu poți să te joci. A trebuit să împrumut un stilou chiar și pentru a juca „X și O”.

1. Identifică activitățile realizate de către Ioana. Ce lucruri utilizează?
2. Se poate spune că avem nevoie de lucruri în tot ceea ce facem? Justifică răspunsul tău.
3. Lucrurile au o singură utilizare sau putem să le utilizăm în mai multe scopuri? Este posibil, ajutându-ne de același lucru, să lucrăm, să învățăm și să ne jucăm?

Privește cu atenție desenele de mai sus. Identifică activitatea despre care este vorba în fiecare imagine.

Apreciază dacă personajele ocupă locul adecvat. În măsura în care răspunsul este negativ, precizează care ar fi locul lor.

Mă joc, învăț, muncesc...

Educație civică
clasa a III-a

Privește cu atenție imaginile de mai jos, în care anumite lucruri nu sunt la locul lor. Identifică, în fiecare imagine, lucrurile care nu sunt la locul lor și precizează ce lucruri ar fi necesare pentru ca personajele să realizeze ceea ce și-au propus.

„Harta mentală”

Mă joc,
învăț, muncesc...

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Cu ce te mai ocupi?

Paul: Muncesc!

Andreea: Muncești? Eu credeam că te joci...

Paul: Nuuu... Întâi am învățat cum funcționează jocul, iar acum mă muncesc cu el. Eu nu am timp de joacă...

Pe grupe de elevi, încercați să imaginați o utilizare nouă pentru un lucru pe care în mod obișnuit îl utilizați pentru o anumită activitate.
Prezentați colegilor ceea ce ați imaginat.

1. Probabil cunoașteți, din ceea ce vă povestesc părinții sau bunicii, că mai demult copiii se jucau mult în aer liber. **Descoperiți în imaginea de mai jos, pe grupe de elevi, despre ce jocuri este vorba.**

2. Așa cum știți, atâta vreme cât sunteți copii nu trebuie să munciți precum părinții voștri, precum adulții. Aceasta nu înseamnă că nu puteți fi de ajutor în treburile din gospodărie, prilej cu care puteți învăța diferite lucruri. **Pornind de la imaginile de mai jos, organizați în grupe de elevi, realizați o listă cu exemple de activități la care puteți fi de ajutor. Prezentați colegilor lista realizată.**

3. **Pornind de la exemplul din imaginea de mai jos, precizează meseriile cunoscute de tine și lucrurile care se utilizează în practicarea lor.**

Gândește-te la un obiect pe care ai dori să îl inventezi. **Desenează-l** sau descrie-l, fără a uita să îi dai un nume și să precizezi pentru ce ar fi util.

Fiecare lucru corespunde unui scop, unei necesități. Avem nevoie de lucruri: unele lucruri ne sunt necesare atunci când **ne jucăm**, altele atunci când **învățăm** și altele atunci când **muncim**. Unele lucruri pot fi utilizate în mai multe scopuri. Toate lucrurile trebuie **păstrate cu grijă și utilizate conform scopului sau scopurilor** pentru care au fost realizate.

necesitate = trebuință, cerință, nevoie, obligație.
util = care servește la ceva, care este folositor.

Salut din nou... Sunt eu, Bogdan. Ioana, știind că mă pricep la desen, m-a rugat să desenez pentru voi o „hartă mentală” care să vă ajute să recapitulați ceea ce ați învățat despre lucruri. Ce este o „hartă mentală”? Dacă ai vizionat animația din lecția precedentă, ai aflat deja că este un mod foarte interesant de a organiza informațiile pe care le avem, astfel încât să le putem învăța și ține minte foarte ușor.

După ce am tot discutat cu Ioana, am realizat „harta” de mai jos. Sper să îți fie de folos!

1. În **coloana A** sunt enumerate diferite lucruri, iar în **coloana B** sunt enumerate posibile activități. Asociază lucrurile din **coloana A** cu activitățile din **coloana B**, ținând cont de faptul că unele lucruri au mai multe întrebuințări.

coloana A

- a. computer
- b. creion
- c. manual de matematică
- d. lopată
- e. riglă
- f. păpușă
- g. cartea „Matematica distractivă”

coloana B

- 1. joc
- 2. învățare
- 3. muncă

2. Priviți cu atenție imaginile de mai jos. **Încercați, pe grupe, să identificați alte soluții pentru lucrurile devenite inutile.**

3. Pe grupe de elevi, gândiți-vă că v-ați cumpărat o carte pe care o doreați de mai multă vreme, iar acea carte a costat 20 de lei. **Valoarea unei cărți este dată doar de prețul său? Motivați răspunsurile oferite.**

4. Pe grupe de elevi, observați cu atenție imaginea de mai jos și răspundeți, motivat, la următoarele cerințe:

- a. Personajul care curăță zăpada de pe trotuar procedează corect?
- b. De ce credeți că el procedează precum în imagine? Puteți oferi și alte exemple asemănătoare?
- c. Trebuie să ne purtăm altfel cu lucrurile comune decât cu lucrurile personale?

5. **Imaginează-ți una dintre următoarele situații:**
- a. Cum ar fi să locuiești într-o casă fără lucruri?
 - b. Cum și-ar petrece un copil timpul fără să aibă jucării sau alte lucruri cu care să se joace?

Scrie o compunere sau desenează ceea ce ți-ai imaginat, astfel încât să poți prezenta și colegilor ideile tale.

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Cu ce te ocupi, Paul?

Paul: Încerc să înțeleg cum este cu lucrurile. Uite: în grămada aceasta am păsări și animale, adică ființe vii, iar aici am lucruri.

Andreea: Dar în grămada ființelor vii sunt doar figurine... Ele sunt tot lucruri!

Paul: Cum adică, această găină este un lucru? Găinile au viață... Aici am o găină, deci nu am un lucru.

Andreea: Oh, Paul...

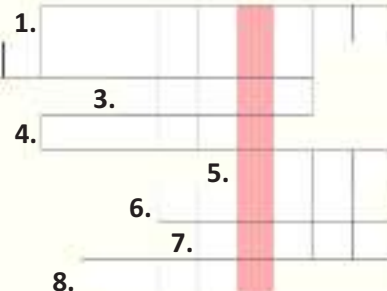

Parcurge cerințele de mai jos.

1. Completează rebusul de mai jos, utilizând ceea ce ai învățat despre lucruri:

1. Lucrurile mele sunt lucruri ...
2. Activitatea realizată în calitate de elevi este...
3. Activitatea pe care o vei realiza când vei fi mare este ...
4. Lucrurile pe care le utilizăm împreună sunt lucruri ...
5. Lucrurile au un rost sau un ...
6. Unele lucruri ne sunt mai apropiate, ne sunt ...
7. Lucrurile trebuie utilizate cu ...
8. Lucrurile pe care le putem folosi într-un scop sunt ...

2. Completează corect enunțurile următoare:

Lucrurile reprezintă corpurile fără
Ele pot exista în sau pot fi create de
În toate activitățile noastre avem de lucruri. De aceea, trebuie să manifestăm față de lucruri. În plus, lucrurile devenite, nu trebuie să fie neapărat aruncate, ci pot fi utilizate în alte scopuri, dăruite etc.

3. Citește enunțurile de mai jos și precizează, în fiecare caz, dacă este adevărat sau fals:

- a. Colectarea selectivă a gunoiului (separat hârtie, plastic, metal etc.) reprezintă, într-un fel, un mod de a avea grijă de lucruri.
- b. Față de lucrurile personale trebuie să manifestăm mai multă grijă decât față de cele comune.
- c. Lucrurile devenite inutile trebuie să le distrugem.
- d. Viața omului ar fi aproape imposibilă fără lucruri.
- e. Față de lucrurile din natură nu trebuie să arătăm grijă.

5. Identifică atitudinea față de lucruri despre care este vorba în fiecare imagine:

4. Gândește-te la activitatea ta în calitate de elev: aceea de a învăța. Realizează o listă cât mai completă cu lucrurile pe care le utilizezi în acest scop. După ce ai finalizat această listă, completează următoarele enunțuri:

- a. Cel mai adesea învăț din
- b. Manualul care îmi place cel mai mult este
- c. Cel mai frumos caiet al meu este cel de
- d. Atunci când scriu, îmi place să scriu cu
- e. Cel mai util lucru pe care îl folosesc pentru a învăța este

Raporturile noastre cu plantele și animalele

- Leția 1** *Ce sunt plantele și animalele?*
- Leția 2** *Avem nevoie de plante și animale*
- Leția 3** *Atitudini față de plante și animale*
- Recapitulare și evaluare**

Mergem mai departe? Cu siguranță... Am învățat, în lecțiile de la unitatea precedentă, ce sunt lucrurile, de ce avem nevoie de ele, cum trebuie să avem grijă de ele și chiar cum ar fi lumea fără lucruri. Cunoști însă că în lume, pe lângă persoane și lucruri, există **plante și animale**.

Lumea îți părea săracă fără lucruri? Gândește-te cum ar fi să nu existe în ea nicio plantă și niciun animal. Cred că nici măcar viața noastră nu ar fi posibilă. Se cuvine atunci să încercăm să vedem **ce sunt plantele și animalele**, să cercetăm **ce ne oferă** ele și mai ales **ce atitudini ar trebuie să avem în ceea ce le privește**. Cu alte cuvinte, alte câteva lecții interesante...

Iată-mă din nou în fața calculatorului, deși sunt obosită. Nu puteam lipsi însă de la întâlnirea cu voi, mai ales că la sfârșitul acesta de săptămână am fost în excursie cu colegii mei. Unde? La grădina botanică din Cluj. Drumul a fost plăcut, atmosfera fiind foarte animată. Am cântat, s-au spus glume sau ne-am jucat cu Donna, cățeaua dalmatian a Mariei. Este foarte simpatică, înțelegând parcă tot ceea ce îi spui. Comportamentul ei mi-a adus aminte de Dolfi... Desigur, astăzi nu mai fac confuzie între persoane și alte ființe, precum animalele sau plantele.

Grădina botanică din Cluj este extraordinară. Am văzut acolo o mulțime de plante, din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii. Unele sunt atât de ciudate, încât nici măcar nu ni le putem imagina înainte să le vedem. Cel mai mult mi-au plăcut cele care cresc în țările calde. Sunt foarte mari, dezvoltate, având culori intense. Ciudate mi s-au părut plantele carnivore, niște capcane aproape perfecte pentru bielele insecte. Se hrănesc mai curând ca niște animale, dar sunt plante!

Drumul de întoarcere a fost și el deosebit de plăcut, deși din cu totul alte motive. L-am ascultat pe Bogdan... Într-adevăr, Bogdan ne-a însoțit, deoarece l-am invitat în excursie, după ce am primit în prealabil acordul doamnei învățătoare. Mi-a povestit lucruri foarte interesante despre plante și animale, mai ales că face parte dintr-o organizație de protecție a naturii. Dar rămâne să vă povestesc altă dată...

Privește cu atenție desenele de mai sus. Identifică, în aceste desene, plantele și animalele și scrie în caiet, pentru fiecare, denumirea.

Alege două dintre desenele care reprezintă plante sau animale. Notează în caiet tot ceea ce cunoști despre planta sau animalul reprezentat.

1. Compară persoanele cu animalele, punând în evidență asemănări și deosebiri.
2. Compară persoanele cu plantele, punând în evidență asemănări și deosebiri.
3. Identifică, prin intermediul unor exemple, legături între plante și animale.

Exploratori

Chiar dacă plantele și animalele nu sunt persoane, oamenii le apreciază și le prețuiesc calitățile, unele dintre ele devenind simboluri pentru diferite însușiri. Privește cu atenție desenele de mai jos și identifică, în cazul fiecărui animal sau fiecărei plante, ce anume simbolizează pentru oameni. **Motivează** răspunsul tău.

Ce sunt plantele
și animalele?

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Paul... Ești supărat?

Paul: Da... L-am pierdut pe Vasilică. Cineva a lăsat poarta deschisă și el a ieșit din curte.

Andreea: Poți da un anunț la radio sau la ziarul local...

Paul: La radio cred că este cel mai bine... Mă ascultă când îi vorbesc, dar nu știe să citească.

Fiecare dintre voi își va alege, motivat, un animal sau o plantă care să îl reprezinte. Numiți, pe rând, animalul sau planta alese ca simbol și prezentați motivele care v-au determinat să faceți alegerea.

Ce sunt plantele și animalele?

Educație civică
clasa a III-a

1. Completează în mod corect enunțurile următoare:

- sunt ființe care au capacitatea de a se mișca, dar nu și pe aceea de a gândi.
- își obțin hrana prin intermediul rădăcinilor.
- Păsările sunt animale cu, pe care le utilizează, de obicei, pentru a zbura.
- Unele plante au corpul alcătuit din, tulpină și frunze.
- Animalele care trăiesc pe lângă casele noastre și s-au obișnuit cu omul se numesc animale
- Produsul plantelor care conține semințele acestora se numește

2. Priviți cu atenție desenul de mai jos. Imaginați-vă, pe grupe de elevi, un dialog între cele două plante. Prezentați dialogul în fața clasei, fiecare plantă fiind interpretată de unul dintre voi.

animal = ființă înzestrată cu capacitatea de a simți și a se mișca, vietate.

plantă = organism vegetal; organism cu o organizare mai simplă ca cea a animalelor, care își extrage hrana prin rădăcini.

simbol = semn, obiect, imagine etc. care reprezintă indirect un obiect, o ființă, o noțiune, o idee, o însușire, un sentiment etc.

3. Găsește o descriere potrivită pentru fiecare animal sau plantă de mai jos, după modelul „vulpea - domniță șireată”:

iepurele

.....

căprioara

.....

floarea-de-colț

.....

crinul

.....

ariciul

.....

pisica

.....

albina

.....

gărgărița

.....

4. Desenează în caiet un tabel cu două coloane („asemănări” - „deosebiri”) și identifică trei asemănări și trei deosebiri între plante și animale.

Desenează sau copiază o hartă pe care să fie reprezentate doar continentele. Informează-te asupra plantelor și animalelor care trăiesc acolo și desenează pe fiecare continent trei plante și trei animale specifice, alese de tine.

Plantele și animalele fac parte din lumea vie. Deși au viață, ele nu pot fi considerate persoane, deoarece nu gândesc, nu vorbesc, nu scriu, nu muncesc, nu au voință, nu au tradiții și obiceiuri etc. Plantele au o organizare mai simplă decât cea a animalelor și își extrag hrana prin rădăcini. Animalele sunt ființe complexe și au capacitatea de a se mișca și de a suferi.

Avem nevoie de plante și de animale

Raporturile noastre cu plantele și animalele

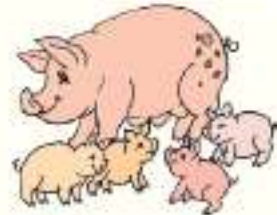

I-am revăzut pe bunicii mei. Părinții mei i-au vizitat la acest sfârșit de săptămână, iar eu i-am însoțit.

Când am ajuns acolo, era o agitație generalizată, o mulțime de evenimente fiind în curs de realizare. Bunicul era acasă, asistând împreună cu medicul veterinar nașterea unui vițel. Am privit și eu câteva clipe și am putut vedea îngrijorare pe fața lor. Se părea că nașterea nu decurgea chiar așa cum trebuie. Știam că el ține mult la animalele din gospodăria sa. Cândva chiar mi-a explicat că nu-și concepe gospodăria fără animale, mai ales că ele ne fac viața mai ușoară, fiindu-ne deosebit de folositoare.

În cele din urmă s-a terminat totul cu bine. Un vițel cât se poate de sănătos, după aprecierea medicului veterinar, a văzut lumina zilei. Bunicul era deosebit de mulțumit, așa încât am putut pleca împreună cu tatăl meu spre un câmp din apropiere. De ce? Bunica mea plecase deja într-acolo, înainte de sosirea noastră, pentru a-i conduce pe oamenii veniți cu o combină să recolteze porumbul. Nu știu dacă ați văzut vreodată ceva de genul acesta, dar pe mine m-au entuziasmat căruțele pline cu porumb auriu, precum razele soarelui. Recoltatul se încheiase, iar acum se înhămau caii pentru a transporta porumbul acasă. Am ajutat și eu... Spre casă, sub supravegherea bunicii, am putut mâna caii, iar după aceea am participat la depozitarea porumbului în hambar.

Vă las acum. Este deja duminică după-amiază și mai am câteva teme de făcut. Toate bune în săptămâna următoare!

- 1. Crezi că plantele și animalele sunt necesare? Motivează răspunsul dat.**
- 2. Care este diferența dintre animalele și plantele pe care omul le crește sau le cultivă și cele care cresc în natură?**
- 3. Enumeră plante și animale sălbatice care sunt necesare omului.**
- 4. Crezi că există plante și animale inutile? De ce?**

Privește cu atenție imaginile de mai sus.

Identifică, în fiecare caz, despre ce fel de animale sau plante este vorba.

Oferă și alte exemple din fiecare categorie de plante sau animale identificate.

Avem nevoie de plante și de animale

Educație civică
clasa a III-a

Privește cu atenție imaginile de mai jos. Fiecare dintre ele îți prezintă un gen de magazin alimentar. Identifică despre ce fel de magazin alimentar este vorba și precizează produse pe care le putem cumpăra dintr-un astfel de magazin. Numește, în cazul fiecărui produs, plante sau animale din care provin acele produse.

Drepturile animalelor

Avem nevoie de plante și de animale...

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Paul: Ce obosit sunt...

Andreea: Dar ce ai făcut?

Paul: Mi-am făcut tema la Educație civică.

Andreea: Ce temă? Să arătăm de ce avem nevoie de plante și animale?

Paul: Da... Pe Vasilică, că l-am recuperat, îl deranjează cârțițele și atunci m-am gândit să văd ce nevoie avem de cârțițe. Am luat o lopată, m-am dus în grădină pe unde știam că am văzut mușuroaie de cârțiță și am săpat după ele, să văd ce este pe acolo... Nu am găsit nimic! Doar mama mi-a mulțumit că am săpat grădina... Mă gândesc că de aceea avem nevoie de cârțițe: pentru a săpa grădinile...

Andreea: Grea temă...

Închipuiți-vă, fiecare dintre voi, că sunteți o plantă. Gândiți-vă la ceea ce v-ar plăcea sau nu v-ar plăcea din ceea ce vi se poate întâmpla în această calitate. Prezentați în fața clasei ceea ce ați descoperit.

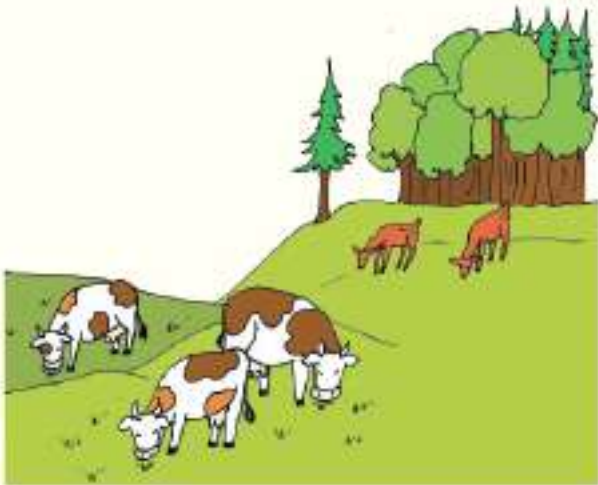
1. Ghicește răspunsul și, după aceea, precizează unde trăiește animalul identificat:

- Voinicel cu cornișoare
Umblă cu casa-n spinare.
- Animal cu trup tărcat
Și cu gât nemăsurat!
- Vara umblu după miere,
Iarna dorm să prind putere.
- Corabie plutitoare
Pe nisipuri, călătoare!
- Uite ce urechi mari are,
Nasul este și mai mare!
- Șade domnul pe un banc
Numa-n cizme și în frac.

2. Organizați-vă pe grupe de patru elevi. Cercetați cu atenție desenul de mai jos și răspundeți la întrebările următoare:

- Cu ce se hrănesc animalele reprezentate?
- Ce s-ar întâmpla dacă ar lipsi hrana acestor animale?
- Care este legătura existentă între plante, animale și oameni?

3. Multora dintre oameni le place ciocolata. Puțini știu însă cum ajunge ea în rafturile magazinelor, iar după aceea la noi, astfel încât să ne bucurăm de gustul său. Urmărește cu atenție imaginile de mai jos, care îți prezintă drumul ciocolatei de la arborele de cacao și până la noi. Închipuindu-ți că ești un bob de cacao, scrie o compunere în care să povestești tot acest drum.

Realizează un poster în care să ilustrezi nevoia omului de a avea plante și animale în jurul său.

Fără plante și animale, viața omului nu ar fi posibilă. Plantele produc oxigenul necesar pentru existența vieții și unele dintre ele constituie o **sursă de hrană** pentru om. Unele **animale**, la rândul lor, sunt o **sursă de hrană** pentru om, dar și pentru **obținerea altor produse**: piele, blană, fulgi etc. În plus, **plantele și animalele contribuie la frumusețea planetei noastre**. Îngrijind plantele și animalele, omul are numeroase avantaje și învață să fie mai bun.

avantaj = folos, câștig, beneficiu.

medic veterinar = doctor care tratează bolile de care suferă animalele.

plante medicinale = plante cultivate sau sălbatice care au capacitatea de a vindeca diferite afecțiuni.

Trebuie să mă țin de cuvânt și să vă povestesc mai multe despre Bogdan și noua sa activitate. Deoarece încercarea lor de a face cercetări arheologice nu prea a reușit, după începerea școlii a decis, împreună cu prietenii săi, că trebuie să se preocupe de altceva. Ideea la care au ajuns și ceea ce au realizat până în prezent mi se pare extraordinară.

Au plecat de la ceva foarte banal: în fiecare zi, pe drumul spre școală, traversau un parc în care erau câțiva câini vagabonzi. Nu erau agresivi și chiar se jucau uneori cu ei. Într-o zi au constatat însă că peisajul era pe cale de a se schimba. Pe una dintre laturile parcului se construia o casă, așa încât din mai multe mașini mari se descărcau diferite materiale. Nimic rău în acest lucru, dar unele dintre acele materiale erau depozitate direct pe iarba din parc, iar un muncitor tăia crengile unui arbore care îi incomoda. Curajos, Bogdan i-a întrebat de ce distrug parcul. „- Ți s-a urât cu binele? a fost întrebat.” Iar pentru a fi mai convingător acel muncitor a lovit cu piciorul unul dintre câinii vagabonzi. „- Piei, potaie! a strigat muncitorul. Vă vin eu de hac zilele astea, a continuat el.”

Băieții au trebuit să plece destul de repede de acolo. Nu au renunțat însă, ci au mers la cel mai apropiat post de poliție și au povestit ce se întâmplă în parc. Unul dintre polițiști le-a promis că va rezolva problema cu arborii din parc, dar nu avea cum să intervină în cazul câinilor. Au decis atunci că trebuie să încerce să facă ceva... Și au făcut! Urmărește animația de la acest capitol și vei afla...

Privește cu atenție imaginile de mai sus.

Apreciază dacă personajele din desene au o atitudine de respect față de natură, față de mediu.

Imaginează-ți moduri în care crezi că ar fi posibil să se schimbe atitudinea unei persoane față de mediu.

1. Despre ce atitudini față de plante și animale se vorbește în text?
2. Cu care dintre aceste atitudini ești de acord? De ce?
3. Crezi că băieții au procedat corect mergând la poliție pentru a reclama distrugerea arborilor din parc?
4. Menționează moduri în care crezi că ne putem manifesta grija față de plante și animale.

Privește cu atenție imaginile de mai jos. Fiecare dintre ele prezintă o atitudine față de plante și animale. Identifică, în fiecare caz, atitudinea despre care este vorba.

Voluntari pentru natură

Atitudini față de plante și de animale...

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Paul, ce scrii acolo?

Paul: Un „Cod al bunelor maniere față de plante și animale”...

Andreea: Foarte interesant. Îmi poți citi și mie?

Paul: Da... Sunt dator să mă folosesc de plante și animale așa cum doresc.

Andreea: Dar nu poate fi vorba de bune maniere...

Paul: Ba da! Dacă punem într-o formă frumoasă ce dorim, avem bune maniere...

Pe grupe de patru elevi, imaginați-vă că sunteți avocații unor animale sau plante aflate în pericol din cauza acțiunilor oamenilor și trebuie să le pregătiți apărarea. Prezentați colegilor cazul și apărarea construite.

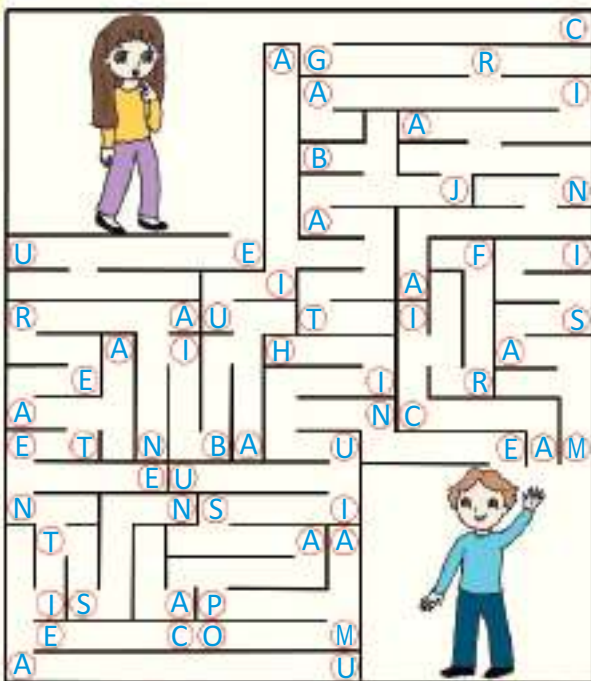

Atitudini față de plante și de animale

Educație civică
clasa a III-a

1. Intră în labirint alături de Andreea pentru a o ajuta să ajungă la Paul. Dacă vei urma drumul corect, vei descoperi și patru atitudini pozitive față de animale și plante.

2. Organizați-vă în grupe de patru elevi. Încercați, în cadrul fiecărei grupe, să creați un chestionar prin care să puteți observa în ce măsură o persoană iubește natura. Aplicați colegilor din alte grupe chestionarul obținut. Ce concluzii puteți trage?

compasiune = compătimire, milă.

mediu = totalitatea condițiilor (relief, climă, sol etc.) în care trăiesc ființele.

poluare = afectarea aerului, apei, mediului natural cu substanțe dăunătoare pentru organismele vii.

3. Pornind de la imaginile de mai jos, enumeră acțiuni ale omului care au adus transformări mediului, atât în sens pozitiv, cât și în sens negativ:

Informează-te și colecționează imagini cu plante și animale protejate din țara noastră.

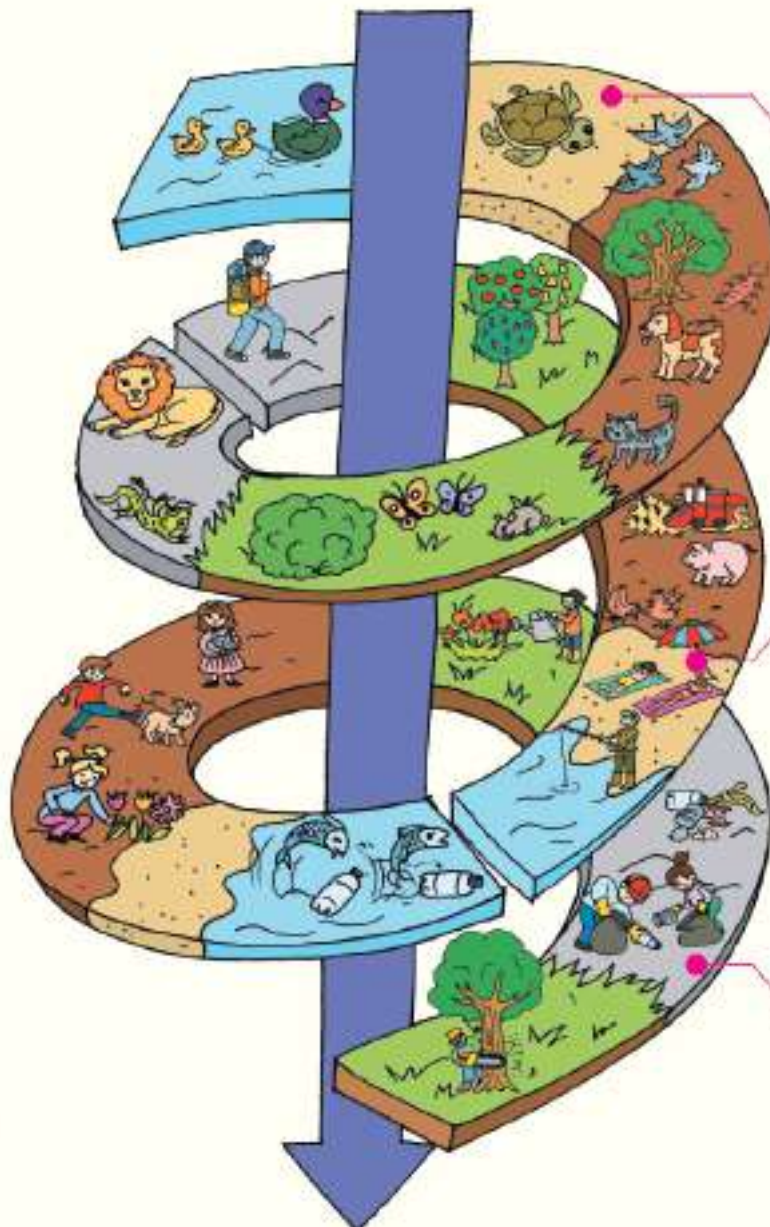
Viața omului nu este posibilă fără plante și animale. De aceea, omul trebuie să manifeste **atitudini pozitive** față de animale și plante, precum: **respect, grijă, atenție, iubire, compasiune** etc. **Atitudinile negative** precum neatenția, nepăsarea, ura, lipsa de respect și altele de acest gen, nu fac decât să provoace rău plantelor și animalelor. Astfel de atitudini trebuie evitate, așa cum **brutalitatea omului față de plante și animale trebuie eliminată.**

Recapitulare. Evaluare

Raporturile noastre cu plantele și animalele

Bună! Probabil te așteptai să te reîntâlnești cu Bogdan, dar sunt eu, Ioana... M-a ajutat și el, dar am mai exersat și eu... Și cred că a ieșit ceva interesant! Dacă vei merge pe „tărâmurile” de mai jos, îți vei reaminti unele dintre lucrurile pe care le-am învățat în această unitate.

Desigur, am o sarcină și pentru tine: pe primul dintre „tărâmurile” va trebui să recunoști animalele și plantele despre care este vorba, pe cel de-al doilea diferitele moduri în care plantele și animalele se dovedesc utile pentru noi, oamenii, iar pe cel de al treilea tărâm, atitudini față de plante și animale. „Călătorie” plăcută!

Ce sunt plantele și animalele?

Plantele și animalele sunt organisme care trăiesc alături de noi în această lume.

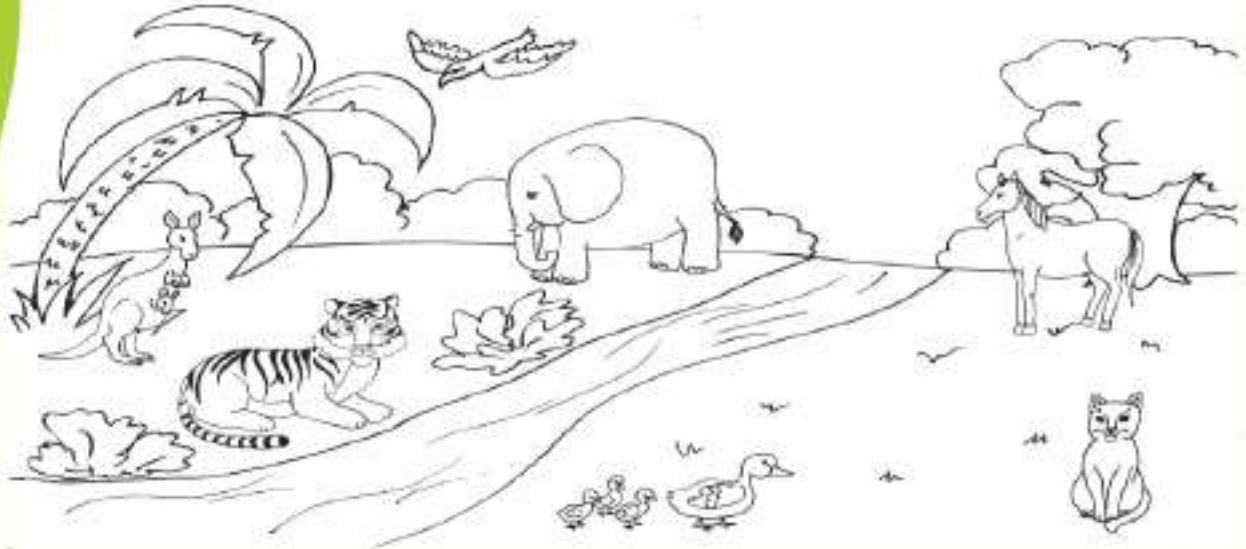
Avem nevoie de plante și de animale...

Fără plante și animale, viața omului ar fi imposibilă, iar lumea mai puțin frumoasă.

Atitudini față de plante și de animale...

Oamenii au datoria de a manifesta atitudini pozitive față de plante și animale.

1. **Colorează adecvat plantele și animalele din desenul de mai jos și răspunde la următoarele cerințe:**
 - a. Numește fiecare animal din desen și precizează dacă este un animal sălbatic sau unul domestic.
 - b. În cazul animalelor domestice, precizează prin ce se dovedesc utile omului.
 - c. În cazul animalelor sălbatice, precizează locuri unde acestea trăiesc.

2. Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. **Formulați o listă de 5 reguli care credeți că ar trebui respectate în raporturile noastre cu plantele și animalele.** Fiecare grupă va nota la tablă regulile formulate, lăsându-le de o parte pe cele care au fost scrise deja.
3. Uneori oamenii nu țin cont în ceea ce fac de răul provocat naturii. **Organizați în grupe de patru elevi, comentați următoarea caricatură:**

4. Formați grupe de 4 elevi. **Realizați o listă de cinci trăsături morale pozitive care pot reveni unei persoane. În raport cu fiecare trăsătură numiți, justificat, un animal sau o plantă care ar putea fi simbolul său.** Prezentați colegilor din celelalte grupe lista realizată.

5. Citește cu atenție textul următor. În el s-au strecurat mai multe cuvinte care nu au ce căuta acolo.

Identifică și elimină cuvintele în plus, astfel încât enunțurile să devină corecte:

„Plantele și animalele nu sunt foarte importante pentru om. Plantele și animalele nu constituie decât sursa noastră de hrană, precum și sursa altor produse niciodată necesare. În plus, uneori plantele produc oxigenul necesar vieții și chiar vindecă accidental anumite boli. Fără plante și animale planeta noastră nu ar fi mult mai săracă și mai puțin frumoasă.”

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Aduni iarbă? O vei da de mâncare unui animal?

Paul: Nuuu... Protejerez natura!

Andreea: Și atunci de ce smulgi iarbă?

Paul: Cred că aici crește o plantă rară, ocrotită de lege. M-am gândit să îi fac loc să se dezvolte mai mult. Trebuie să protejăm natura!

Andreea: Oh, Paul...

Parcurge cerințele de mai jos.

1. Identifică în careul de mai jos numele a 12 plante. Împarte plantele identificate în patru categorii.

C	E	A	P	A	A	M	R
A	P	R	U	N	C	L	O
I	F	D	P	R	R	A	S
S	A	E	I	E	I	L	I
A	G	I	N	A	N	E	E
I	C	S	T	E	J	A	R
G	H	I	O	C	E	L	T
P	O	R	T	O	C	A	L

2. Citește cu atenție enunțurile următoare și apreciază, în fiecare caz, dacă este adevărat sau fals:

- Lemnul este utilizat într-o mulțime de scopuri, așa încât este justificat să fie tăiate oricât de multe păduri.
- Animalele sălbatice care produc pagube agriculturii trebuie eliminate.
- Protejarea mediului, a animalelor și a plantelor, poate fi realizată doar de anumite persoane, pregătite în acest sens.
- Tăierea nejustificată a pădurilor afectează negativ viața omului.
- Oamenii trebuie să poarte de grijă animalelor de companie.
- Unele animale și plante nu sunt utile omului, dar ele contribuie la sănătatea și frumusețea planetei noastre.

3. Precizează, în cazul fiecărui enunț, despre ce atitudine față de animale sau plante este vorba:

- Un băiat schimbă în fiecare zi apa din acvariul său.
- Pisica unei fete a plecat la o altă familie, deoarece primea hrană foarte rar.
- Unui băiat îi place să tragă cu praștia după păsări.
- O fată a salvat un pisoi din mâinile fratele său, care îl chinuia.
- Un băiat, în parc, obișnuiește să adune hârtiile aruncate de trecători.
- O fată se sperie ori de câte ori vede un păianjen.

4. Privește cu atenție imaginea de mai jos, după care completează adecvat textul:

„Plantele și animalele au, dar nu sunt Pentru a putea trăi, omul are de plante și de animale. În acest scop, omul trebuie să plantele și animalele.”

Raporturile noastre cu ceilalți oameni

Lecția 1 *Familia, primul meu grup*

Lecția 2 *Învățăm și ne jucăm*

Lecția 3 *Reguli ale grupului*

Recapitulare și evaluare

Oamenii sunt persoane. În această calitate, ei nu trăiesc singuri, ci alături de semenii lor, în cadrul unor **grupuri**. Primul grup și cel mai apropiat din care facem parte este **familia**. Alături de familie, un rol important în viața noastră îl au **grupul de prieteni** și **grupul de colegi**. De asemenea, facem parte și din alte grupuri, determinate de diferite activități: **grupul de învățare**, **grupul de joacă** etc. Oricare persoană face parte din mai multe grupuri.

În cadrul grupurilor, între membrii acestora, există diferite **relații**, precum cele de afecțiune, de cooperare, de colaborare, de competiție etc. Membrii unui grup, având interese comune, respectă **regulile proprii grupului**. În această măsură se pot bucura de **drepturi**, dar au și obligația realizării **îndatoririlor** care le revin.

Familia, primul meu grup

Raporturile noastre cu ceilalți oameni

Se apropie ziua cea mare, ziua plecării în Franța. Aștept cu nerăbdare acest lucru... Până atunci, m-am gândit să îți povestesc mai multe despre familia mea.

Familia mea este o familie mică. În primul rând ar fi de amintit tatăl meu, Radu, care are 38 de ani, este absolvent al unei facultăți de economie și are o firmă care se ocupă cu importurile de produse electronice. Este un bărbat înalt, șaten, cu ochi verzi și știe o mulțime de glume. De altfel, lângă el nu te poți plictisi niciodată. Mă înțeleg foarte bine cu el, mai ales că nu mă ceartă niciodată, nici măcar atunci când mai fac câte o prostie.

Mama mea este puțin mai dură, deși pe de altă parte cu ea îmi petrec cea mai mare parte a timpului liber. Mă învață o mulțime de lucruri. De exemplu, de la ea am învățat cum să mă îmbrac astfel încât să placă celor din jur și să fiu apreciată. Ea este foarte frumoasă și întotdeauna pusă la punct din toate punctele de vedere.

Frățiorul meu mai mic... El nu merge încă la școală și are timp cât este ziua de lungă să se joace. Tot timpul este pus pe șotii, iar uneori îl mai cert. Dar în rest ne înțelegem bine.

Singura mea rudă care are o vârstă apropiată de a mea este Roxana, verișoara din partea mamei. Sunt după aceea bunicii, la care, după cum ai văzut, țin foarte mult, mătușa, unchiul... O familie frumoasă, așa spune eu.

1. Din cine este formată o familie?
2. Ce gen de relații crezi că există între membrii unei familii?
3. Ioana apreciază că mama ei este „mai dură”. La ce crezi că s-a gândit?
4. Încearcă să precizezi toți membrii familiei tale, scriind în dreptul fiecăruia relația de rudenie care există între voi.
5. Este importantă familia? Motivează răspunsul tău.

Potrivit Convenției pentru drepturile copilului, orice copil are dreptul la o familie, „dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijit de aceștia”.

Identifică motive pentru care dreptul copilului la o familie este deosebit de important pentru acesta.

Pornind de la ceea ce o familie asigură copiilor săi, crezi că aceștia au datorii față de familia proprie? Exemplifică!

Familia, primul meu grup

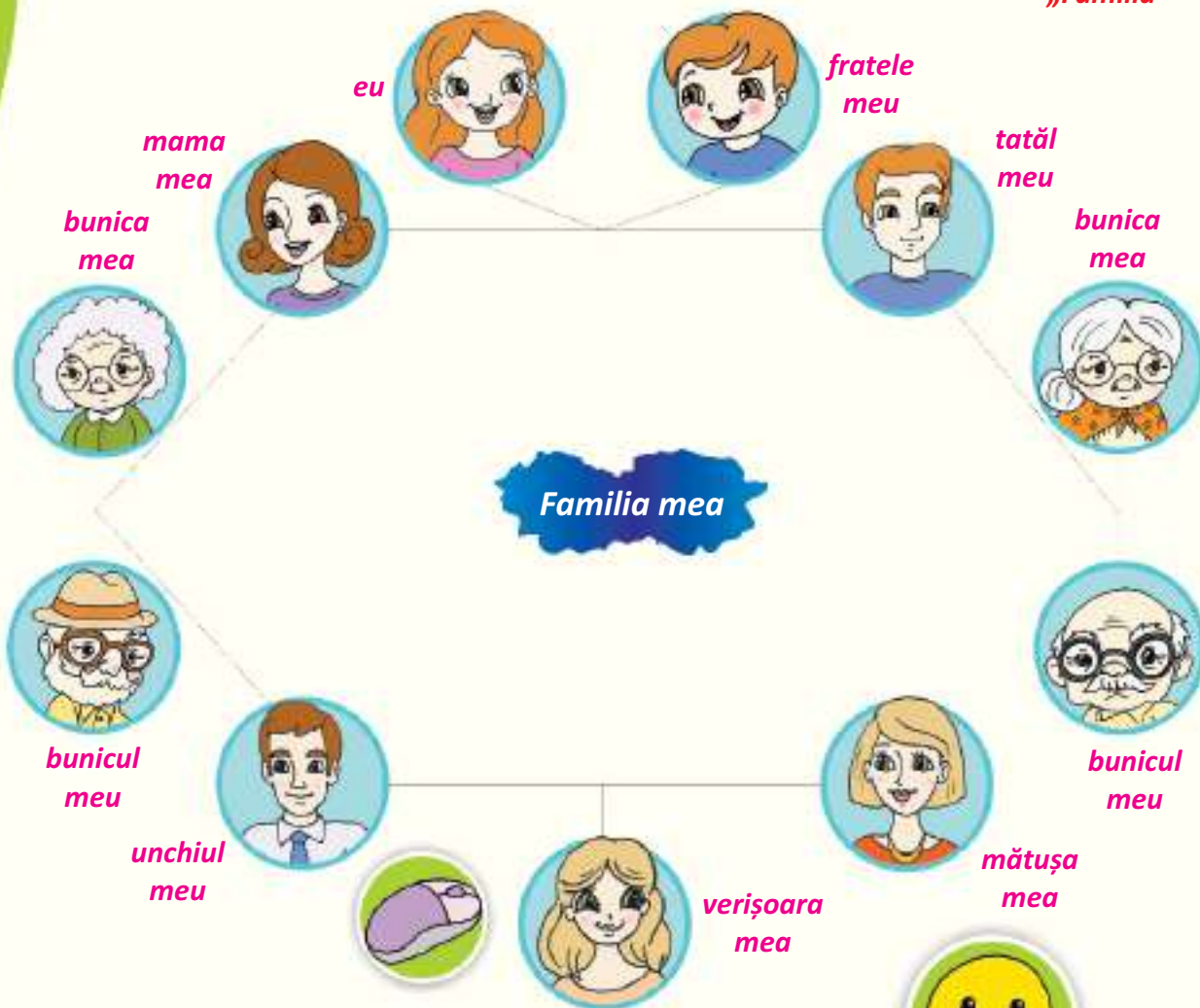
Educație civică
clasa a III-a

Membrii unei familii sunt legați unii de ceilalți prin relații de rudenie. Mai jos, Ioana a încercat să reprezinte familia sa. Realizează și tu același lucru, precizând totodată ce reprezintă tu pentru fiecare membru al familiei tale (spre exemplu, Ioana este fiică pentru părinții săi, soră pentru fratele său etc.)

Proiect
„Familia”

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Ce faci Paul?

Paul: Aștept să se termine pregătirile pentru ziua mea. Cred că mai durează puțin până ce mama termină prăjiturile, tata face ordine prin casă, bunica șterge praful, iar bunicul pregătește locul de joacă.

Andreea: Dar rolul tău care este?

Paul: Rol? Ce rol? Eu sunt copilul și în plus astăzi sunt și sărbătoritul...

Organizați-vă în grupe de elevi, fiecare grupă reprezentând o familie. Închipuiți-vă că familia se confruntă cu o situație dificilă (spre exemplu, unul dintre membrii săi s-a îmbolnăvit). Realizați o scenetă în care să arătați cum poate contribui fiecare membru al familiei la rezolvarea situației. Prezentați sceneta în fața clasei.

1. Pentru a se vorbi de existența unui grup trebuie să existe cel puțin două persoane care desfășoară o activitate în comun sau care au aceleași interese, scopuri, între ele stabilindu-se relații de interdependență. **Precizați și justificați, pe grupe de patru elevi, dacă în situațiile de mai jos avem de-a face sau nu cu un grup.**

2. Oricare grup din care facem parte, inclusiv familia, are anumite reguli. **Gândește-te la propria ta familie și precizează minim patru reguli care trebuie respectate în cadrul său.**

3. Organizați-vă în grupe de patru elevi. **Analizați proverbul „A nu face nimic este calea spre a nu fi nimic” cu privire la responsabilitățile pe care un copil le poate avea în familia sa. Prezentați colegilor concluziile la care ați ajuns.**

4. Privește cu atenție desenele de mai jos. **Precizează, în fiecare caz, despre ce relație crezi că este vorba, știind că personajele fac parte din aceeași familie.**

Realizează un desen în care să încerci să ilustrezi dreptul oricărui copil de a avea o familie. Expuneți în clasă desenele realizate.

Omul este o ființă care nu poate trăi izolată.

El face parte din diferite **grupuri**, precum: familia, grupul de joacă, grupul de prieteni, grupul școlar, grupul religios etc. **Familia este primul grup căruia îi aparținem.** Ea este un grup de persoane constituit pe baza unor legături de căsătorie, de sânge sau de adopție. Între membrii familiei trebuie să existe **relații de afecțiune, de respect, de încredere, de colaborare** etc.

adopție = a înfia legal un copil, a lua de suflet.

grup = ansamblu de persoane care au aceleași interese, care realizează acțiuni comune și între care există relații de interdependență.

interdependență = legătură și influență reciprocă.

regulă = rânduială, ordine, modul în care trebuie să se facă ceva.

Convenția cu privire la drepturile copilului precizează că orice copil are dreptul la educație, dar și dreptul la odihnă și timp liber, dreptul de a se juca sau de a practica activități recreative.

Privește cu atenție desenele de mai sus și precizează, în fiecare caz, care dintre drepturile copilului este încălcat.

Învățătura, cred că ești de acord cu mine, este un lucru greu, dar îți procură și satisfacții. Și nu este vorba doar de faptul că ajungi să cunoști mai multe lucruri sau de faptul că ceilalți te apreciază, ci chiar de momentele în care înveți... mai ales dacă înveți alături de prietenii sau colegii tăi.

De ce spun toate aceste lucruri? Astăzi am reușit să înțeleg câteva exerciții la matematică. Nu singură... M-am străduit de una singură mai multe zile în șir, dar nu am reușit decât să respect cu strictețe operațiile presupuse de rezolvarea acelor exerciții, fără să înțeleg însă mare lucru. Astăzi însă, eu, Maria și Raluca ne-am decis să învățăm împreună. O surpriză a fost când a apărut și colegul nostru Cristi, adus de Maria. Până la urmă s-a integrat repede în grupul nostru de învățatură, mai ales că se pricepe la matematică. A fost „floare la ureche” să mă facă să înțeleg...

Mi-am adus și eu contribuția, explicându-le câteva lucruri la științe, până când am intrat și într-un mic impas. Cristi dorea să lăsăm baltă temele și să îi arăt unul dintre jocurile mele. I-am explicat, toate trei, că în grupul nostru există reguli clare, mai ales în ceea ce privește joaca: doar atunci când toate temele sunt gata.

Bineînțeles, ne-am jucat după aceea, dar nu la calculator. Am auzit cu câteva zile înainte de un joc numit șotron. Deoarece nu am găsit niciun prieten sau coleg care să știe să îl joace, am discutat-o pe mama mea. Ea mi-a explicat regulile acestui joc, așa încât am putut experimenta. Fiind vineri, ne-am distrat până seara cu acest nou joc.

1. Crezi că a face parte dintr-un grup de învățare este un lucru bun? Dar dintr-un grup de joacă? Motivează răspunsurile tale.
2. Este necesar ca într-un grup de învățare să existe reguli clare? Ce s-ar întâmpla dacă nu ar exista reguli? Dar în cazul unui joc?
3. Tu faci parte dintr-un grup de învățare? Dar dintr-un grup de joacă? Cum au ajuns ele să se constituie?

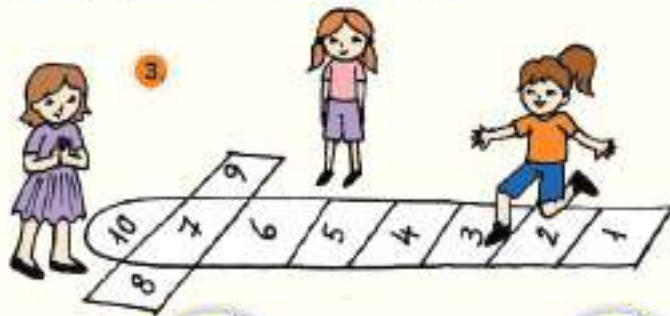
Privește cu atenție desenele de mai jos. În fiecare dintre ele este prezentat un grup de învățare sau un grup de joacă. Identifică motivat, în fiecare caz, despre ce fel de grup este vorba.

Drepturi încălcate

Învățăm și ne jucăm

Prieteni mei, colegii mei

Colegi și prieteni

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: La ce te gândești, Paul?

Paul: Doamna învățătoare ne-a cerut ca până mâine să inventăm un joc nou, așa cum îl dorim noi, dar cu cât mai puține reguli.

Andreea: Și? Ai reușit?

Paul: Da, fără probleme. Dar vreau să fiu cel mai bun. Vreau să inventez un joc fără reguli...

Andreea: Nu cred că este posibil... Jocurile au întotdeauna reguli. Doar în cazul învățării nu avem reguli: învățăm dacă vrem, când vrem...

Paul: După modelul acesta mă și ghidez. Nu am reușit însă până acum...

Organizați-vă pe grupe de elevi. Realizați, în fiecare grupă, o scenetă în care să apară cel puțin trei personaje: *Norocul*, *Distracția* și *Învățătura*. Porniți în realizarea scenetei de la ideea că *Norocul* și *Distracția* sunt nevoite să ceară ajutorul *Învățăturii*. Aceasta este de acord, dar numai dacă *Norocul* și *Distracția* respectă anumite reguli. Prezentați sceneta realizată în fața colegilor din celelalte grupe.

1. Clasa de elevi reprezintă un grup de învățare. Pentru ca în cadrul acestuia să se poată realiza activitatea de învățare, sunt necesare diferite reguli. **Creați, mai întâi individual, câte o listă cu cele mai importante cinci reguli care credeți că trebuie respectate. Discutați după aceea cu colegul (colega) de bancă, realizând o nouă listă, din care ați eliminat regulile care se repetă. Realizați același lucru în grupuri de patru elevi. Prezentați regulile din lista grupului tuturor colegilor.**
2. Putem învăța câte ceva din tot ceea ce facem. Un bun exemplu în acest sens sunt poveștile. **Citește sau amintește-ți cel puțin una dintre poveștile de mai jos și precizează ceea ce a învățat fiecare personaj:**
 - a. Harap-Alb după ce a fost păcălit de Spân (*Povestea lui Harap-Alb*, de Ion Creangă).
 - b. Pinocchio după peripețiile din *Țara Fericirii* (*Pinocchio*, de Carlo Collodi).
 - c. Scufița Roșie după ce a fost salvată de vânător din burta lupului (*Scufița Roșie*, de Frații Grimm).
 - d. Iedul cel mic din ceea ce s-a întâmplat cu frații săi (*Capra cu trei iezi*, de Ion Creangă).
3. **Ne putem juca oriunde și cu orice? Oferă exemple de locuri unde nu este bine să te joci și de lucruri cu care nu este bine să te joci.**

lider = persoană care conduce un grup, membrii acestuia recunoscându-i autoritatea.

odihnă = întrerupere temporară a activităților realizate pentru refacerea și întărirea forțelor.

timp liber = timpul de care poate dispune fiecare așa cum dorește.

4. Aproape în orice grup, chiar și în grupul de învățare sau în cel de joacă, există un lider. **Organizați-vă în grupe de elevi și analizați desenul de mai jos, care vă prezintă mai multe tipuri de lideri. Ce caracteristici credeți că are fiecare?**

Realizează fișe de prezentare ale jocurilor pe care le preferi.

Învățătura ne ajută să rezolvăm problemele de la școală, dar și pe cele care apar în viața de zi cu zi. Putem să învățăm singuri sau cu ajutorul altor persoane. Persoanele cu ajutorul cărora învățăm fac parte din **grupul de învățătură**. Acest grup, cel mai adesea, este format din **colegi de școală sau din prieteni**.

Grupul de joacă este un **grup de persoane**, de obicei cu vârste apropiate. Din acesta pot face parte *prieteni, colegii de clasă*, dar și alte persoane, cei mai importanți fiind prietenii.

Reguli ale grupului

Raporturile noastre cu ceilalți oameni

Am ajuns la final... Mai sunt doar două săptămâni de școală, iar în prima săptămână de vacanță urmează să plecăm în „marea călătorie”. Din această cauză sunt foarte agitată. Mai sunt o mulțime de lucruri de făcut...

Astăzi, de exemplu, ne-am reunit la școală întregul grup: doi domni profesori, două doamne învățătoare și doisprezece elevi. Am discutat despre traseul pe care vom merge și despre regulamentul pe care va trebui să-l respectăm pe durata excursiei. Aici eu am avut cea mai importantă contribuție.

Se vede că orice lucru bun pe care îl facem la un moment dat ne ajută și mai târziu. Spun acest lucru deoarece la începutul anului școlar doamna învățătoare m-a rugat să concep regulamentul clasei noastre. Acesta a fost după aceea discutat cu toți colegii, iar la final votat. Țin minte că am lucrat destul de mult, deoarece trebuia să precizez drepturi și îndatoriri care să nu repete sau să încalce alte documente care vorbesc despre lucruri asemănătoare. De altfel, am scris proiectul de regulament doar după ce am citit documente precum: „Declarația universală a drepturilor omului”, „Convenția cu privire la drepturile copilului”, „Regulamentul de ordine interioară” al școlii noastre etc.

Cred că ești și tu de acord că este bine întotdeauna să cunoști care sunt drepturile și îndatoririle care îți revin. Nu mai ajungi atunci în situația de a fi certat pentru ceea ce nu ai făcut sau ai făcut rău...

Te las acum... Mai am multe de făcut.

1. **Apreciezi** că este important să ne cunoaștem drepturile și îndatoririle? **De ce?**
2. **De ce crezi** că este necesar ca drepturile și îndatoririle noastre să fie precizate în documente precum cele enumerate de loana?
3. **Oferă exemple** și de alte documente prin care sunt precizate drepturile și îndatoririle noastre.

Privește cu atenție desenele de mai sus.

După cum cunoști, o persoană poate face parte din multe grupuri. Identifică despre ce fel de grup este vorba în fiecare caz.

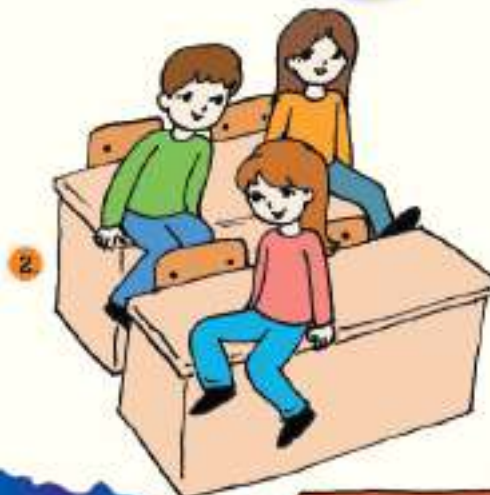
Crezi că este nevoie ca în orice fel de grup să existe reguli? **Motivează** răspunsul tău.

Privește cu atenție desenele de mai jos. În fiecare dintre ele este prezentată o situație de încălcare a unor reguli. Identifică regulile încălcate în fiecare caz.

**Regulamentul
familiei**

**Reguli
ale grupului**

Formați grupe de 4 elevi sau lucrați în perechi. Găsiți greșelile cuprinse în următorul text și motivați răspunsurile voastre:

Andreea: Of... Bine că te-am găsit, Paul!

Paul: S-a întâmplat ceva?

Andreea: Ai spus că ați elaborat un regulament în grupul de joacă din care faci parte. Îmi spui te rog cam ce reguli ați notat acolo?

Paul: Nu sunt multe, iar regulamentul l-am făcut eu și l-am comunicat celorlalți.

Andreea: Ei nu au putut spune nimic?

Paul: Cum să spună? Dacă vor să se joace cu mine, trebuie să respecte ceea ce scrie în regulament, adică faptul că eu decid tot ceea ce se întâmplă.

Organizați-vă pe grupe de elevi. În cadrul fiecărei grupe, încercați să vă imaginați o lume fără reguli. Realizați un colaj prin care să ilustrați cum ar fi într-o astfel de lume. Prezentați colajul realizat colegilor voștri.

1. Familia, după cum cunoști, este primul grup din care facem parte, cel mai apropiat. Chiar și în cadrul familiei există însă reguli. **Cercetează cu atenție imaginile de mai jos și încearcă să descoperi regulile care au fost încălcate.**

2. Fiecare dintre voi faceți parte dintr-un grup de joacă. Pe grupe de elevi, prezentați regulile pe care le respectați în propriul grup de joacă. **Pornind de la cele prezentate, identificați și notați cel puțin cinci reguli care ar putea fi respectate în orice grup de joacă. Motivați fiecare regulă formulată. Prezentați regulile și motivația acestora în fața clasei.**

3. În perechi, citiți *Regulamentul de ordine interioară* al școlii voastre, în special partea care se referă la drepturile și îndatoririle elevilor. **Identificați un drept pe care ați dori să îl aveți la școală, dar nu este trecut în acesta sau o îndatorire pe care ați dori să o eliminați. Justificați alegerea voastră. Prezentați colegilor propunerea voastră.**

4. Organizați-vă pe grupe de elevi. **Stabiliți de comun acord cum ar trebui să acționați atunci când un drept al vostru este încălcat. De asemenea, stabiliți ce ar trebui făcut atunci când nu vă respectați una dintre îndatoririle pe care le aveți.**

Citește *Convenția cu privire la drepturile copilului*. Realizează un desen prin care să ilustrezi unul dintre drepturile precizate în aceasta.

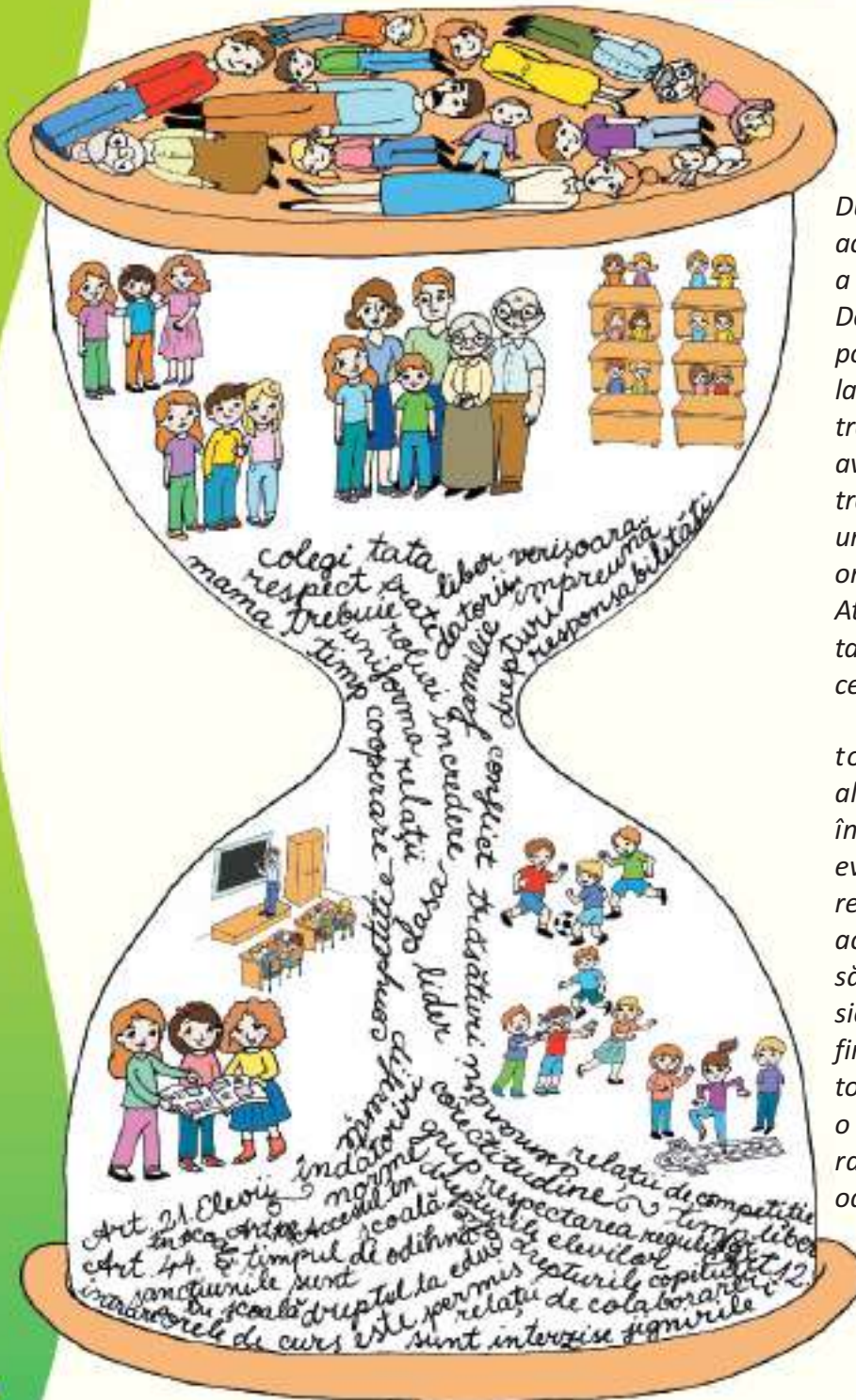
Fiecare persoană face parte din mai multe grupuri. În cadrul fiecărui grup există drepturi și îndatoriri, reguli care trebuie să fie respectate. Respectarea acestora ne permite să avem succes în acțiunile pe care le facem împreună. **Nerespectarea** drepturilor și îndatoririlor, încălcarea regulilor conduc la **neînțelegeri, conflicte** și chiar la **suferință**.

jignire = ofensă, insultă, purtare nedemnă față de cineva.

regulament = totalitatea normelor și a regulilor care trebuie respectate într-o instituție, pentru a asigura ordinea și bunul său mers.

sanctiune = pedeapsă, măsură de constrângere aplicată în cazul încălcării unei reguli.

Bună! Sunt tot eu, Ioana. După cum vezi am finalizat și această ultimă unitate de învățare a manualului de Educație civică. Dacă îți mai aduci aminte, am pornit la începutul anului școlar de la persoană și am vorbit despre trăsăturile morale pe care le poate avea o persoană. Persoanele nu trăiesc însă singure, ci în cadrul unor grupuri. Pentru a putea exista, orice grup are anumite reguli. Atunci când regulile sunt respectate, reușim să avem succes în ceea ce facem.

Am încercat să îți sugerez toate acestea prin desenul alăturat. Cercetează-l cu atenție și încearcă mai întâi să pui în evidență grupurile pe care le poți regăsi în cadrul acestuia. După aceea, gândește-te ce am încercat să sugerez înlocuind nisipul clepsidrei cu expresii și cuvinte. La final, oferă un răspuns la următoarea întrebare: de ce am utilizat o clepsidră pentru a exprima raporturile noastre cu ceilalți oameni? Spor la treabă!

1. În orice grup din care facem parte, avem drepturi și îndatoriri. Organizați-vă în cinci grupe de elevi. **Puneți în evidență, în funcție de grupul ales** (*familia, grupul de prieteni, grupul de colegi, grupul de învățare sau grupul de joacă*), **cinci drepturi și îndatoririle corespunzătoare, după modelul următor:**

Familia	
Drepturi	Îndatoriri
A avea o familie.	A respecta și iubi pe membrii săi.
...	...

2. Organizați-vă pe grupe de elevi. **Alegeți, în cadrul fiecărei grupe, două dintre grupurile** (de exemplu, *familia și grupul de prieteni sau grupul de învățare și grupul colegilor de școală* etc.) **din care faceți parte și stabiliți cât mai multe asemănări și deosebiri între acestea, pornind de la următoarele criterii:**
- numărul și vârsta membrilor;
 - relațiile existente între membrii grupului;
 - existența unor reguli ale grupului, scrise sau nescrise;
 - existența sau nu a unui regulament scris;
 - existența sau nu a unui lider, a unui conducător al grupului.

Parcurge cerințele de mai jos.

1. Încălcarea regulilor într-un grup poate avea consecințe. **Unește situațiile de încălcare a unor reguli, precizate în coloana A, cu una dintre urmările posibile, din coloana B:**

Coloana A

- Ai întârziat la școală.
- Nu respecti regulile unui joc.
- Nu realizezi una din îndatoririle familiale.
- Ți-ai mințit prietenul (prietenă).
- Încalci regulile grupului de învățare.

Coloana B

- Vei fi eliminat din joc.
- Vei pierde încrederea prietenului (prietenii).
- Vei fi nevoit să înveți de unul singur.
- Vei fi muștrat și sancționat prin absență.
- Va trebui să repari lucrul stricat.
- Ți vei supăra părinții.

2. **Completează în mod adecvat textul următor:**

„Un grup este format din două sau mai multe Pentru ca mai multe persoane să formeze un grup, ele trebuie să manifeste comune. Între membrii unui grup există diferite tipuri de Orice persoană poate aparține mai multor”

3. Privește cu atenție desenele de mai jos, care prezintă diferite grupuri din care poate face parte o persoană. **Recunoaște, în fiecare caz, grupul despre care este vorba și precizează o posibilă relație care poate fi pusă în evidență între membrii grupului.**

O scurtă recapitulare...

Raporturile noastre cu lucrurile

Ce sunt lucrurile?

*Lucrurile care mă
reprezintă...*

*Individual, iar după aceea
pe grupe de elevi, încercați
să vă reamintiți, pe scurt,
ceea ce ați studiat
în cadrul fiecăreia
dintre lecții.*

*Ce sunt plantele
și animalele?*

*Avem nevoie de
plante și animale*

*Atitudini față de
plante și animale*

*Raporturile noastre
cu plantele și
animalele*

Atitudini față de lucruri

*Mă joc, învăț,
muncesc...*

*Individual, iar după aceea
pe grupe de elevi, stabiliți
care a fost cel mai interesant
lucru învățat în semestrul
al II-lea la Educație civică.
Justificați alegerea făcută.*

*Familia,
primul meu grup*

Învățăm și ne jucăm

Reguli ale grupului

*Raporturile noastre
cu ceilalți oameni*

ISBN 978-606-995-140-8

9 786069 951408